

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az Aradi Polgári Takarékpénztár tőkeemelése.
- Zay Károly gróf szabadlábán.
- A repülőgép diadala.
- Rablók Ujaradon.
- Három tüzeset,
- Győrffy báró és az Aradi Hitelbank.
- Tennis-verseny.
- A kadét is ur.
- Tűzkatasztrófa a fővárosban.
- A király és a cigányprimás.
- A postamesternő bünei.

Bleriot.

Arad, július 26

Huszonhárom perc alatt egy szürke francia ember utat hasított magának a világtörténelemben. Annyi vér se kellett hozzá, mint a mennyinek árán ezt Napoleon megvásárolta; mindössze a maga véreből fogyott egy kevés. S huszonhárom perc elteltével nagyobb embere lett a világnak, mint akármelyik az eleven uralkodók közül, akik pedig együtt születnek a nagysággal.

Bleriot, a francia aviatikus vasárnap reggel repülőgépevel huszonhárom perc alatt átszállt a La Manche-csatornán, Calais-tól Dover-ig. A dadogás, tipegő botlás után, amelyet a ballon nélkül való repülés eddigi kísérletei jelentettek, a vasárnapi ut az öntudatos levegő-utat, a levegőnek határozott meghódítását jelenti. A diadalmas szerkezet, amely fölhalálóját szédítő gyorsasággal átvitte a csatornán, nincs a jó szerencsétől függővé téve s nem kell a sikerét egy

vadkörtefától féltetni, mint a Zeppelin gróf szerencsétlen járművét. Ez már nemcsak elmélete a repülő-gépnek; ez maga a valóság, amely a világnak új korszakát jelenti.

Igazságtalan lenne azért a nagy esemény minden dicsőségét Bleriot nevéhez aranyozni. Attól a pillanattól fogva, hogy valaki a ballon-elméletől eltérő módot keresett a repülés technikájának megoldására, ezren és ezren próbálkoztak új és új kísérletekkel, új formákkal, hogy az új elméleti igazságot beigazolják. Eleinte megszánt, kitréfált alakok, a kikben a világ az elmegyógyintézetek jelöltjeit nézte. A fölületes közvélemény nem elégszik meg a fél, vagy negyedrészes sikerekkel. Nem méri, hogy az új találmány milyen nevezetes elvi módosítás alapjára épült; mihelyt a fölhaláló nem röpült azzal nyilegyenesen a felhők fölé, s nem kerengett a kőszáli sasok biztonságával, kimondták rá a kudarcot. S ez az ítélet ép oly kevéssé riasztotta vissza a kísérletezők mind jobban szaporodó önkénteseit, mint a veszedelem, a melylyel kísérleteik jártak. Mindenik feltaláló a nyaktörés valószínűségét vitte magával a kosárba, a mikor a levegőbe próbált emelkedni; már egész kis temetőre telik azoknak a vértanúknak koporsóiból, a kik a levegő uralmáért való szívós, elkeseredett harcban estek el.

Mindezeknek a halottaknak s az élőknek, akik ezen a téren több-keve-

sebb sikerrel kísérleteztek, részük van a Bleriot nevéhez, utjához simuló nimbuszban. A Bleriot-aeroplan nem volt ötlet, amely a fölhaláló homlokából Minerva módjára pattant ki; nem volt Kolumbusz-tojása, hanem az eddigi tanulmányok, tapasztalatok talaján épült, de már öntudatos és tökéletes alkotás. S ha talán ma még ez a forma se az, amely a közlekedés eddigi módjait, a vasutat és hajót helyettesíteni képes: mindenesetre alapját, szilárd és biztos alapját jelenti annak a jövődönék, amelyben az ember a levegő urává lesz és ezt ma még elképzelhetetlen módon és méretekben kihasználja.

A világnak régóta volt nagyobb eseménye ennél, amely joggal tüzelheti lelkesedésre minden nemzet kultur-emberének véréit. Csak egy országban fog, ha nem is kifejezetten, lehangozást okozni a dover-calaisi ut: Németországban. Milliókat és milliókat költöttek azért a dicsőségért, hogy a kormányozható léghajó Németországa legyen, hogy azzal német ember lépje meg a világot. Maga a német császár hirdette a büszke energiát: ennek a mienknek kell lenni. S ime, Zeppelin repülőgépe csődöt mondott, futó sikereit az új meg új balesetek értéktelenné tették, s az igazi repülőgépet, a kormányozható francia ember csinálta meg. Ennél szebb formában nem szerezhette meg a revanche-ot a franciáknak.

De ennek a lehangozásnak se lehet tartós talaja. Bleriot a repülő-

A vér.*

Írta: Szathmáry Zoltán.

I.

Csunya volt. Veres is, meg szeplős is. És mindenki a szemébe mondta, hogy rut... Már gyermekkorában egyre csufolták a veres hajáért, meg a szeplős arcáért.

Ő pedig zugolódás nélkül türe a csufolódásokat, mert nem tudta megérteni, hogy micsoda emberi fogyatékosság lehet a rutság, csak azt érezte, hogy bűnnek semmi esetre sem bűn.

Nem zugolódott, ha éretlen, izetlen gyermektréfákkal megbántották, hanem szótlanul odébb állott... Jajszó nélkül viselte el azt is, mikor részeg apja vadul rugott rajta egyet-egyét s azt mondta:

— Te béka!

Csak egyetlen egyszer villant meg a lelkében valamelyes tisztább fogalom a rutságról... Akkor fájt először szegény lelkének a testi rutsága... És akkor sirt is, mert a szívét keserű érzések szorongatták.

Nagyobbacska leány volt már akkor. Az iskolás gyermekeket majálisozni vitte a tanító, az erdőre. Hosszu, rendes sorokban álltak

* Az írónak most megjelent „Vallomások órája” című kötetéből. Ára 3 korona.

fel a leányok, olyan sorrendben, ahogy az iskolában ültek.

A veres leány — akit Milkának hívtak — jó tanuló volt, az első sorban ült az iskolában. Most is oda állott a menet élére.

A tanító derűs, öntelt arccal tekintett végig a gondosan kiöltöztetett leányokon, de mikor Milkát észrevette — ott az első sorban — a boszankodás kifejezése árnyékolta be egy pillanatra homlokát. Kissé durván taszította vállon:

— Neked ott hátul a helyed!

A leány bambán nézett a tanítóra, azután egy kínzó gondolat lopózkodott a lelkébe. Két leány gúnyosan sugott össze a háta megett. A rutságról beszéltek...

Milka kivált a sorból s elment. A tanító hiába igyekezett csitítgatni, megbékíteni, hazament, levetette magáról a kivasalt kartonruháat s egész délután sirdogált.

Az anyja hiába faggatta, a leány elszomrodásának okát hiába kutatta, az csak össze-szorította a fogát s nem szólt semmit.

Amint azonban nőtt a leány, egyre jobban elmosódtak emlékében ezek az apró szomorúságok s ha nagyon homályos fogalmai voltak is arról, hogy nem tartozik a szépek közé, de azt nem tudta, nem hitte, hogy szinte visszataszítóan rut.

Pedig csak még rutább lett. A varrodában

örökös céltáblája volt a többi lányok gunyolódásainak, akik szépek voltak és üdék...

A leányok már negyedik udvarlójukon is tul adtak, mikor Milkának még fogalma sem volt a szerelemről s el nem tudta képzelni, hogy milyen érzés lehet, mikor valakinek szerelemre éhes a szíve.

Egyszer azután valami mulatságot rendeztek a kereskedő ifjak. A legfiatalabbak, nem is a rátartósabbjai közül valók, hanem akiket nem választottak be az előbbeni előkelő majális rendezésébe. A varrodában is megfordult két ifju, rövid, félszegül szabott szalónkabátban, bizonytalan tisztaságu világos keztyűkkel. A pecsétisztító szaga erősen érezhető volt a kabátokon is, a keztyűkön legkiváltképen.

A varróleányokat hívogatták a majálisra s szörnyen kidicsérték a mulatságukat jó előre.

Az egyik ifju Milka felé fordulva mondta:

— A kisasszony is eljön, ugye?! Kérem, várjuk!...

Milka lángoló szemekkel tekintett az esetlen modoru szőke fiura... Mintha valami csodálatos gyönyörűség érzése hatotta volna át a lelkét. Otthon jókedvűen csókolta meg az anyját s abban a percben valami ködös sejtése támadt, hogy létezhetnek még más csókok is a világon, mint az édesanyja szikkadt ajkának csókjai.

géppel a Daily Mail angol ujság huszonötezer frankos díjára pályázott, de a repülőgép nem lesz a Daily Mail-é, sem az angoloké, sem a franciáké. Ilyen találmányok értékét egy nemzet nem veheti kizárólagos birtokába; az egész világé az, amelynek krónikásai bizonyára itt új korszakot kezdhetnek meg. Regényírók fantáziájából, makacs tervezők álmából itt vált valóság, amelynek teljes kibontakozása a világnak új, keresztül-kasul megváltozó rendjét jelenti.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár tőkeemelése.

Rendkívüli közgyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26

Az Aradi Polgári Takarékpénztár tegnap délelőtt tíz órakor rendkívüli közgyűlést tartott a részvénytőke felemelése tárgyában. E nagyfontosságú pénzügyi művelettel egyidejűleg beszámolhatunk a Polgári Takarékpénztár vezetőségének egy újabb nagy és figyelemre méltó sikeréről. A Polgári Takarékpénztár 5 százalékos zálogleveleiből ugyanis újból egy nagyobb tétel került ki a külföldre. Egy előkelő londoni bank vásárolt most ismét ezekből a záloglevelekből 300.000 korona értékű tételt. Ez a záloglevél tétel nemcsak a Polgári Takarékpénztár zálogleveleinek, hanem általánosságban a magyar papiroknak hírnevét is emeli kiválóan. A „Polgári” zálogleveleknek a külföldön való elterjedése e Polgári Takarékpénztárt kiemeli a vidéki takarékpénztárak keretéből s ennek az intézetnek valóban nemzetközi jelleget kölcsönöz.

A tegnapi rendkívüli közgyűlést Keresztes Gyula dr. igazgatósági elnök nyitotta meg, aki a jegyzőkönyv vezetésére Lányi László drt, annak hitelesítésére Czédly Károly dr. és Weinberger János részvényeseket kérte föl.

Majd az elnök röviden indokolta, hogy az intézet tőkeerejét miért óhajtják fejleszteni s végül fölkerítette Nattland Bernát vezérigazgatót, hogy az igazgatóság jelentését olvassa föl. A jelentés főbb pontjai ezek:

II.

Milka nagyon boldog volt. Erősen készült a mulatságra s gyakorta gondolt egy két szempárra, szoros összefüggésben ama szőke ifjával. . . . Eleteben soha sem voltak olyan boldog álmai, mint a mulatságot megelőző tavaszi éjszakákon.

Új ruhát, — valami rikító színűt — varrt magának, ami csak kirívóbbá tette a vörös haját. Így kiöltözködve csak még csunyább volt, mint valaha.

Boldog álmódások közt ment el a mulatságra s mikor a sátorba lépett, érezte, hogy valami új, tündéri világ fog ez estén a lelke elé tárulni. . . . Azután félelem fogta el a szívét. . . . Eddig nem is gondolt arra, hogy nem fog tudni táncolni. Ő ugyanis csak otthon tanulta a táncot a szomszéd leányoktól. Ott a gyepes udvaron szépecskén sikerült is a dolog, de mi fog történni itt, ha táncra hívják.

A táncosok azonban nem sokat törődtek Milkával és legkevésbé a szőke ifjú. . . . Pedig Milka úgy várta, várta. . . .

És mikor látta Milka, hogy senki sem óhajt vele táncolni, olyasfélért érzett a lelkében, mint gyermekkorában, amikor a tanító hátraállította a leányok sorában. . . . És most, most világosan állt előtte a rutsága.

Ködös fejjel állt fel, az anyjához ment s nagyon kérte, hogy menjenek haza, mert

„A részvénytőke 3750 darab 160 kor. n. é. részvény kibocsátása által 1.800.000 koronáról 2.400.000 koronára emeltessék a következő módzatok mellett:

A kibocsátandó új részvényekre a részvényesek elővételi joggal bírnak és pedig aképen, hogy három régi 160 kor. névértékű részvény után egy és három régi 800 kor. n. é. részvény után öt új 160 kor. n. é. részvényt igényelhetnek.

A befizetések következőképpen teljesítendők: Az elővételi vagy előjegyzési jog gyakorlása alkalmával (mely 1909. évi július hó 26-tól szeptember 30-ig gyakorlandó, 50 korona, 1909. évi szeptember hó 30-tól október 31-ig 50 korona, 1909. évi október 31-től november 30-ig 100 korona és a részvény után járó bélyegilleték.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

A rendkívüli közgyűlés az igazgatóság előterjesztéséhez egyhangulag hozzájárult.

A közgyűlésen jelen voltak Keresztes Gyula dr. elnöke alatt Nattland Bernát, Domonkos Lajos, Szathmáry Mihály, Kovács Vince, Stein Zsiga, Bánfi Sándor, Braun N. Antal, Solymos József, Ráskai Miksa, Steiner Vilmos, Kovács György, Momák Döme dr., Somló Ármán dr., Jelinek Henrik dr., Nemes Zsiga dr., Czédly Károly dr., Réthy Viktor, Singer Izrael, Aknay Andor, Soltz Gyula, Hacker Mór, Mihályi Agoston, Weinberger János, Keller Izsó, Szathmáry Gyula, Reinhardt Gyula, Schaffer Henrik, Jelinek József, Raucher Emil, Stauber József, Vágó Imre, Éles Béla dr., Éles Ármán, Adler Andor, Kohn S. N., Koszka Emil, Münz Márton, Schaffer Richárd.

Zay Károly gróf szabadlában.

Aki nagyon szereti az apját.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 26.

A Schwartzter-szanatórium foglyát: Zay Károly gróft tegnap szabadon bocsájtották. A helyi érdekű árvaszék rendelkezését tehát még se foganatosíthatták véglegesen. A sajtó kiáltozása erősebb volt egy Károlyi Margitnak született grófnő szándékánál és a szándékot respektáló árvaszéknél. Zay Miklós grófné ügyvédmebizottja, Dömötör László dr. tegnap délelőtt tíz órakor megjelent a szanatóriumban s megbízója nevében kérte a gróf elbocsájtását. Ami nyomban meg is történt, mert ha nem így történt volna, megtette volna maga Schwartzter dr., aki a fiatal gróf teljes épelméjűségét konstátálta. A gróf a szanatóriumból szállására, a

Fiume hotelbe hajtattott s itt értesítették, hogy börtöndjeit még anyja vitette el szombaton. A hotelből aztán elhajtattott a gróf, aki ma vagy holnap visszautazik a külföldre.

Elszállításának történetét a fiatal gróf így mondta el ma egy hírlapírónak:

Pénteken délelőtt tizenkét óra előtt Augner Sándor István barátom félórára távozott szobámból. Epen le akartam ülni, hogy folytassam atyám kiszabadítására szolgáló memorandum megírását. Megírom benne anyámmal való gyűlölködésem történetét is. Egyszerre kopogás hallatszott ajtómon. Kissé meglepődtem, hogy idegenek állítanak be, midőn a belépő négy embert megpillantottam. Egyikük kijelentette, hogy detektív s felszólított, hogy kövessem őt és társait.

Az urak közül mindössze Dömötör doktort, anyám ügyvédjét ösmertem. De ebből mindent megértettem.

— Hová visznek? Talán a lipótmezei tébolydába? Ez volt az első kérdésem. Midőn azonban láttam, hogy asztal- és szekrényfiókjaimhoz lépnek és onnan írásaimat is kiveszik, így szóltam:

— Kérem, én nem vagyok köteles elhinni, hogy az urak detektívek. Szíveskedjenek magukat igazolni!

Erre ketten kivettek egy-egy kártyát a zsebükből és megmutatták.

— Helyes — feleltem. — Azonban figyelemzettem az urakat, hogy én nem egyedül lakom a szobában. Lakótársam, Augner Sándor István írásai is ott vannak az enyéim között. Azokat ne tessék kérem bántani.

E pillanatban láttam, hogy az asztalfiókból kivettek nagy diadallal egy Browning-pisztolyt.

— Az a pisztoly Augneré. Tessék azt otthagyni!

Látogatóim összesugdolódtak, azután a detektívek egyike azt felelte:

— A pisztolyt elviszjük. Ha kiderül, hogy Augneré, akkor visszaadjuk neki!

A kutatás tovább folyt és láttam, hogy az urak keresnek valamit. No de azt, amit kerestek, nem találták meg. Azokat a leveleket, amelyekre oly szüksége lett volna anyámnak, már előzőleg elrejtettem, jó kézen, jóakarómnál. . . .

A sikertelen kutatás után — az egész procedura tíz percig tartott — az urak közrefogtak és udvariasan lekisértek a Fiume-szálló kapuja előtt várakozó kocsira. Két detektívvél egy kocsiba ültem és aztán elhajtattak. Az egyik detektív még meg is dicsért, hogy oly csendesen, nyugodtan viselkedtem.

— Így szeretem a dolgot, — szolt társához — minden zavar nélkül. A gróf ur igazán szépen viseli magát!

Midőn Budán végighajtottunk a Városma-

ő rosszul érzi magát. Eddig sohasem hazudott az anyjának, most azt hazudta, hogy a feje fáj. Rutságának tudata megtanította hazudni is.

Az anyja az apjával együtt a borozóban ült. A férfi ittas volt már s egyáltalában gondolni sem akart a hazamenésre.

A leány nem erőltette hát a dolgot, hanem szédülő fejjel kiment a sátor elé.

Augusztus felé járt az idő. A napközben felforrított levegő langyosra lehűlten simogatta a Milka felindulástól piros, szeplős arcát. Az erdei virágok fűszere illata ott kavargott a levegőben. . . .

Milka a taposott ösvényen ment mind beljebb és beljebb az erdőbe. Már csak nagyon elhalkultan hallotta a cigányzenét is.

És egyszerre csak úgy érezte, hogy most sokkal szebb a zene, mint máskor, hogy illatosabbak az erdő virágai. . . .

Bent a borozóban előbb az apja egy pohár bort itatott meg vele. A lelkitusáktól is felhevült leány möhön ivott. . . . Most érezte, hogy a bor gőze a fejébe szállt. . . . A szíve mintha egyre hevesebben dobogott volna, sovány keble szinte kidagadni készült a ruhaderekéből. . . .

Valami soha nem érzett vágyakozás szállotta meg a lelkét, maga sem tudott volna számot adni arról, hogy mi után. Titokzatos sej-

telmes vágyak vertek tanyát a lelkében. És egyszerre csak elfelejtett minden szomorúságot, bánatmat, szitkot, csak azt érezte, hogy szép az élet, úgy, amint van. . . .

Hirtelen jött, erősebb széláramlat bontogatta meg az erdő fainak lombkoronáit. Beszédesekek lettek a lombok. . . . és a leánynak úgy tetszett, hogy ő megérti, mit beszél az erdő. . . .

Már letért a rendes ösvényről, már nem is ment, futott. Haja kibomlott, ruhájának lenge szárnyai vígan szálltak utána. . . . Majd táncba kezdett. Csodálatos ritmika ömlött el minden mozdulatán. . . .

Egyszerre azután zsibbadás szállotta meg testének minden porcikáját. . . . Már nem birt tovább megállani a lábain. . . . Leült egy öreg tölgyfa alá.

És akkor úgy érezte, hogy mérhetetlen terjedelmű, nagy-nagy rózsaszínű köd gomolyog a szemei előtt, valami kimondhatatlanul édes teher nehezedik a szívére. . . .

Két, munkától kerges tenyerével szelíden simogatta maga körül a buján nőtt füvet, majd végig terült a földön. . . . Nem megszire tőle egy levágott fatörzs körvonalai voltak kivehetőek a osillagfényes éjszakában. . . . A leány odakuszott. . . . sovány karjaival átkarolta a tönköt, a szemét behunyva láztól égő ajkait odatapasztotta a möhától bársonyos fatörzsre. . . .

Jor felé, abban a hitben voltam, hogy a lipótmezei tébolydába visznek. Egy percig mély keserűség fogott el. Szerettem volna segítségért kiáltani, de aztán rögtön kivertem fejemből a gondolatot. Ha kiabálnék, ha botrányt csinálnék, csak ellenségem malmára hajtánám a vizet. Azzal valószínűvé tenném azt a ráfogásukat, hogy elmebajos vagyok. Hallgattam és jól tettem.

Nagyon megkönnyebbültem, midőn azt láttam, hogy hirtelen letérünk a Lipótmező felé és irányból és a Kékgolyó-utcában állunk meg, Schwartzert intézete előtt. A kapu előtt átadtak az intézet személyzetének, mely bevezetett egy tágas folyosón át egy szobába. Kényelmes, szép szobába. Később benyitott hozzám egy orvos, ki nagyon szépen beszélt velem. Kérdéseket intézett hozzám és én nyugodtan feleltem neki, kijelentvén azonban azt, hogy tudom, hol vagyok és teljesen épeszünek tartom magamat. Nyugodt voltam nagyrészt azért, mert tudtam, hogy Augner barátom ugyanis nemsokára visszajön szállóbeli közös lakásunkra és hamarosan megtudja, hogy mi történt velem és azonnal értesíteni fogja atyám testvéröcsését, Zay Imre grófot, ki egyetlen jóakarom és támaszom.

Láttam, hogy az orvost meglepte nyugodtságom. Dühöngő, szitkozódó őrület várt és csendes, higgadt embert talált. Még jobb benyomást tehetett az is, hogy az éjjelt nyugodtan töltöttem.

Szombaton reggel aztán megvizsgált maga a professor, Schwartzert tanár, ki később tudomásomra adta, hogy nekem nincs helyem a szanatóriumban, mert én nem vagyok elmebajos. Kért, hogy viseljem magam nyugodtan továbbra is, mert felszólítja majd családomat arra, hogy vegyenek át. Szombaton délelőtt tízedfél órakor kimentem a kertbe, hol egyszerre nagy örömmel megjelent nagybátyám, Zay Imre gróf. Elmondta, hogy már beszélt Schwartzert tanárral, ki ezeket mondotta:

— Öcsédet megvizsgáltam és kijelenthetem, hogy legkisebb szükségét sem láttam annak, hogy kényszerkezelést használjunk ellenében. Szeretném, hogy ha a fiut édesanyja még ma elvitetné innen. Ha ez nem történne meg, akkor nagy sajnálatomra kénytelen leszek öt holnap reggel 8 órakor egyszerűen elbocsátani. Ki kell jelentenem, hogy a fiu felvétele személyzetem által tegnap egy Trencsén vármegye árvaszéke által kiállított okmány alapján történt.

Minthogy tisztí orvosi vélemény az okmány mellett nem volt és úgy személyzetem, mint magam is meggyőződtem arról, hogy a fiu elmeorvosi intézetbeli ápolása nem szükséges, elbocsátását rendeltem el.

Nagybátyám délután ismét meglátogatott, anyám ügyvédje, Dömötör László dr. is itt volt estefelé és ő is jelentette, hogy elvisz innen. Délután két ízben is telefonon felhívtam Vázsonyi Vilmos dr.-t, ki megnyugtatót, hogy ügyem rendbe jött és kinek elmondtam, hogy elég jól érzem magam . . .

Mondhatom, egyetlen bűnöm, hogy nagyon szerettem atyámat és még most is erős meggyőződésem, hogy neki onnan a tébolydából ki kell jönni, vissza az emberek közé . . .

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Máv. Dalegylet augusztus hó 7-én este fél 9 órakor a Novotny Lajos (Forray-utca sarok, Gambrinus) vendéglő kerthelyiségében pártoló tagjainak tiszteletére dalosestélyt rendez, amelyre a nagyérdemű közönség is tisztelettel meghívatik. Belépő-díj nincs. Ezen a dalos estélyen fogja először előadni az Aradi Máv. Dalegylet Szablóczky János karnagy vezetése alatt a folyó év augusztus 15—19-én Kecskeméten megtartandó országos dalos versenyen előadandó énekszámait. A dalosestély kedvezőtlen időjárás esetén is megtartatik.

A repülőgép diadala.

Aeroplánnal a tengeren át. — Egy francia feltaláló sikere.

Távirati tudósítás.

Arad, július 26.

A levegő meghódításának küzdelmes munkájában gyönyörű és a jelek szerint korszakalkotó sikert aratott tegnap egy francia feltaláló. Bleriotnak hívják a francia aviátikust, aki aeroplánjával — szárnyas repülőgéppel — tegnap reggel 23 perc alatt átrepült a La Manche csatorna fölött és a francia Calaisból az angol Doverbe vivő utat majdnem négyszerte olyan gyorsan tette meg, mint a legfürgébb hajó.

A levegőért folytatott nagy küzdelemben, amelynek már annyi áldozata volt, Bleriotnak ezt a sikerét lehet az első tulajdonképpeni eredménynek tekinteni. A Zeppelin-féle kísérletezések majdnem teljes eredménytelenségéről már meggyőződött a világ, amikor kiderült, hogy a kormányozható léghajó problémáját léggömb nélkül lehet megoldani, mert a léggömb óriási felülete a levegő minden áramlására annyira reagál, hogy ennek az erőnek legyőzésére olyan hatalmas motort kellene vinnie, amelyet viszont a legnagyobb léggömb sem bírna el. Ennek az elméletnek már előbb is voltak hívei és a repülőgép keresői, mind a madár repülését véve példa gyanánt, a problémát úgy igyekeztek megoldani, hogy a léggömböt teljesen elhagyva, kizárólag motorikus erővel kísérelték meg a fölemelkedést. Zeppelin balsikereivel egyidőben egymásután merültek föl hírek, amelyek a repülőgéppel folytatott kísérletek mind jobban tökéletesedő eredményéről számoltak be. A Wrigh-testvérek, Fahrman, Latham és mások fáradhatlanul dolgozva mind közelebb jutottak ahhoz, hogy győztesek legyenek a levegőért folytatott nagy küzdelemben. Kísérleteiket azonban egyelőre még csak gyakorló tereken folytatták s a levegőben manővrozva nagyobb utakat nem tettek. A „Daily Mail” című londoni lap épen ezért huszonötezer frankos díjat is tűzött ki a La Manche-csatorna átrepülésének jutalmazására, hogy ezzel is buzdítsa az aviátikusokat. Latham tudvalegőleg a múlt héten már megpróbálkozott ezzel a feladattal, de kudarcot vallott. A repülőgép problémáját azonban ez a kudarc nem érintette. Alig egy héttel utóbb Bleriot szintén fölvette a küzdelmet a huszonötezer frankos díjért. Tegnap reggel kelt szárnyra a francia parton, hogy alig egy félóra múlva az angol parton ereszkedjék le. Az egész világ örömjongásának volt kifejezése az az ováció, amelylyel Dover népe fogadta a dicsőséges légutazót.

A nagyjelentőségű esemény részleteiről következő távirataink számolnak be:

Bleriot felszállása.

Calais, július 25. Bleriot reggel 4 óra 35 perckor felszállt aeroplánjával, hogy a La Manche csatornán átkeljen.

Calais, július 25. Doverből érkezett jelentések szerint Bleriot aeroplánjával ott leszállt.

London, július 25. A lapok doveri jelentése szerint Bleriotnak sikerült aeroplánjával a csatornán átkelni. A próbarepülés kora hajnalban volt. Ezt Anzani segédmérnök vezette. Miután a próba sikerrel járt, Bleriot kitzte repülőgépre a vörös zászlót és 4 óra 35 perckor felszállt. Előbb egy matróztól kérdezte:

— Milyen irányban van Dover?

Mikor ez megmutatta, Bleriot beült repülőgépebe és megindította azt. A cirkáló hajó, amelynek kísérelnie kellett volna, a kikötőben állott. A matrózok azonban nem vették észre a felettük felrepült léghajót és többször kérdészködtek, elindult-e már Bleriot. Mikor végre megtudták, gyorsan utána igyekeztek.

A siker.

Dover, július 25. Bleriot, aki 4 óra 30 perckor reggel szállt fel Calais mellett, 4 óra 53 perckor Dover-Castle közelében egy réten leszállt. Légi utja tehát mindössze 23 percig tartott. A leszállás alkalmával Bleriot lábán megsebesült. E sebet bekötötték, állapota azonban szükségessé tette, hogy egy közeli szállodába vigyék. Bleriot neje, aki az Escopette nevű francia torpedózúzon követte férjét, 6 óra 50 perckor érkezett Doverbe.

Egy későbbi jelentés szerint Bleriot lábán a seb nem mostani keletű, csak be volt kötözve. Ezt a sebet ütötte bele a gépbe, mire a seb felfakadt.

Dover, július 25. Bleriot leszállása után egy hírlapíró előtt a következőket jelentette ki:

— A heves szél dacára az időjárás kedvezőnek látszott a felszállásra. Öránként 40 mértföldnyi sebességgel haladtam az angol part felé. Tíz pernyi utazás után a francia part eltűnt szemem elől és percekig sem az angol, sem a francia partot nem láttam, mindazonáltal könnyen megtaláltam a helyes irányt Dover felé, különösen a midőn a kastélyt és a doveri kikötőt észrevettem.

Bleriot a délnyugati széllel elröpült a Dover előtt horgonyzó hadihajók fölött, majd keleti irányban átrepült a kastély fölött, azután két kört irt le és a réten leszállt. A leszálláskor az aeroplán nagy erővel ütközött a földre. Bleriot a leszállás után a szállodába ment.

Páris, július 25. Izgalmas várakozás közben telt el a calaisi parton a félóra, mikor végre a dróttalan táviró azt a hírt hozta, hogy a repülés sikerrel járt. Az első hír szerint egy doveri rendőr az aeroplánt a doveri régi kastély felett látta elrepülni. A második táviratot Fife, a Daily Mail főszerkesztője adta fel és jelentette, hogy Bleriot angol földön egy Doverből északra levő réten leszállt.

Latham a repülésnél.

Páris, július 25. Sant Sattedben még mindenki mélyen aludt, mikor híre jött Bleriot felszállásának. Rögtön felkötötték Lathamot. Lathamot és mérnökeit nagyon meglepte a felszállás híre. Rémülten sietett a tengerpartra, de akkor már Bleriot messze járt. Latham kihozta készülékét, a motor azonban idő előtt megkezdte működését és felemelte a gépet, mire Latham kénytelen volt leszállani. Latham erre sirva fakadt, de később látva Bleriot sikerét és az ezekre menő néptömeg ujjongását, ő is hurrázni kezdett.

London, jul. 25. Latham ma egész nap próbarepülésre kísérleteket tett és valószínű, hogy a holnapi nap folyamán *ujból megkísérli a csatorna átrepülését*. Latham különben ma üdvözlőtáviratot küldött Bleriotnak.

Diadalmanor.

Páris, július 25. A lapok nagy lelkesedéssel ünneplik Bleriot felszállását, amelyet a legbátrabb és legfényesebb sikerű légi utazásnak mondanak. A *Temps* azt írja: Az a nap, amelyen léghajós első ízben kelt át a csatornán, történelmi nevezetességgel bír, amely *kitörülhetlen betűkkel lesz feljegyezve a tudomány és civilizáció évkönyveiben*. Bleriot egy újságíró előtt kijelentette, hogy azonnal az elindulás után 50 méter magasságba emelkedett. Aeroplánjának stabilitása *kifogástalan volt*. A mérhetetlennek tetsző tenger színe fölött az volt az érzése, hogy repülőgépe nem mozdul helyéről.

Páris, július 25. Bleriot elhatározta, hogy a london-manchesteri légi utra kiírt 25.000 frankos díjért pályázik. Az angol aeroklub elhatározta, hogy azon a helyen, amelyen Bleriot leszállt, *emlékoszlopot állít*.

Páris, július 25. Fallieres köztársasági elnök a *becsületrend lovagjává nevezte ki Bleriot-t*.

Bleriot Londonban.

London, jul. 25. Bleriot ma Londonba érkezett. Az angol főváros közönsége óriási óvációval fogadta a felalálót.

SPORT.

+ Sportversenyek. Az Aradi Posta és Táviráda Tisztviselők Sport Egyesülete győbayörű időben és szépszámu közönség előtt tartotta meg vasárnap délután jól sikerült házi versenyét. Igen szép eredményeket értek el Balázs Dezső a 100 yardos síkfutásban, Ferenczy István a junior $\frac{1}{4}$ angol mértföldes síkfutásban és Horoczy László a junior távugrásban. A versenyen 41 induló vett részt 82 ponttal.

A részletes eredmény a következő: I. 100 yardos síkfutás: 1. Balázs Dezső $10\frac{1}{5}$ mp., 2. Dávid Zoltán, 3. Eisenmagen László. Mellszóléssal első, egy yarddal harmadik. 10 induló. II. Súlydobás: 1. Balázs Dezső 9-95 m., 2. Schiller József. Az egyesület legjobb dobói a versenyen nem jelenhettek meg. III. Távolugrás (junior): 1. Horoczy László 554 cm., 2. Zarand Emil 534 cm., 3. Lengyel Károly 526 cm. 7 induló. IV. 1500 méteres staféta futás (800—400—200—100): 1. csapat Nusz Kálmán, Arvay Ferenc, Erbeszkern Sándor, Eisenmagen László. 2. csoport Knizse Imre, Szalay Rezső, Dávid Zoltán, Erdélyi Ferenc. Idő 4 p. 8 mp. V. Discos vetés: 1. Balázs Dezső 31-95, 2. Schiller József, itt szintén a legjobb dobók nem voltak jelen. VI. $\frac{1}{4}$ angol mértföldes síkfutás (junior): 1. Ferenczy István $58\frac{3}{5}$, 2. Szalay Rezső, 3. Kovoly Géza. Mellhosszal első, egy yarddal harmadik. 12 induló. VII. Fűles labda hajtás és dobás (összetett): 1. Schiller József 68-95 m., 2. Erbeszkern Sándor 65-95 m., 3. Balázs Dezső 65-45 m. 9 induló. Igen jó eredmény. VIII. Magas ugrás: 1. Balázs Dezső 150 cm., 2. Horoczy László $144\frac{1}{2}$ cm. IX. 3 angol mértföldes síkfutás: 1. Knizse Imre 18 perc $4\frac{1}{5}$ mp., 2. Nusz Kálmán, 3. Löbl József. E szám volt a verseny egyik legérdekesebb száma. Ugyanis a táv majdnem 5 km. volt. Knizse győzelme előre látható volt, mert ő nyerte meg ez év tavaszán a Délmagyarország kerületi 8 kilométeres mezei síkfutás egyéni bajnokságát. A verseny a legnagyobb rendben és gyorsasággal folyt le, ami az A. P. S. E. vezetőségének szaktudását mutatja, a verseny rendezés körül Fritz Zsigmond és Erdélyi Ferenc szereztek érdemeket.

Három tüzeset.

Riadalom a Fábán-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26

Arad kis, vidéki kis város. Ezt az igazságot nem szívesen halljuk, de valahányszor tűz van, mindannyiszor bántóan ötlük szemünkbe. A közbiztonsági intézményeink egyikén, a tüzőltóságban tanuljuk újra és újra, hogy tökéletlen, elmaradott szervezetével nem illik többé a város keretébe.

(Gyatra tüzőltő-szerek.)

Ma délután a Fábán- és Batthyány-utcák sarkán álló, *Mülek* Lajos dr. királyi közjegyző tulajdonát alkotó emeletes ház tetejét pusztította el a tűz. Az a néhány ember, aki a tüzőltő főparancsnok intézkedését követve, életét kockára tette, a víztől átázott és tüztől porhanyóvá lett üszök tömegben az életét kockára tette és a pusztító elem elé gátat emelt, borzalmas látványt nyújtott.

A tüzet néző óriási közönség sajnálkozva látta, hogy a tüzőltők milyen emberfeletti munkát végeztek. Ott, ahol tíz emberre lett volna szükség, alig volt kettő-három. A Kazinczy-utca torkolatánál pőfékelő gőzfecskendő két tömlőn keresztül ontotta a vizet. A Magirus-létrán két ember tartotta a csövet. Fent a tetőn is két tüzőltő volt a csövekkel elfoglalva. Az udvarról is erős sugarakkal támadták meg a pusztító elemet, amely rövid fél óra alatt mosta le a tetőt. A csövekkel foglalkozó legénység alkotta a kivonult tüzőltő csapat nagyobb részét. Mikor aztán a Batthyány-utca felől is felakarták állítani a második Magirus létrát, *nem volt már ember*. A nézőközönségből kellett annak az egyszál tüzőltőnek segítségért könyörögnie, akit a létra felállításához vezényeltek oda. A tömlőkkel foglalkozó tüzőltők majdnem egy óra hosszat állottak a tűz és a forrón süttő nap hevénél kitéve az égő ház peremének szélén. A közönségből itt-ott felhangzott az a kívánság, hogy váltsák már fel őket, mert látszott rajtuk a kimerültség. De oda, ahol ezek a halált megvető emberek állottak, nem lehet mindenkit vezényelni. Csak szakképzett, jól begyakorolt tüzőltő végezheti ezt a feladatot és a közönség a vérfagyasztó látvány közepette a maga szemével látta, hogy Aradon milyen kevés a hivatásos tüzőltő.

A *Mülek* Lajos dr. *egyelemes házának tetejét teljesen elpusztította a tűz, mely azonban rövid időre pusztulással fenyegetett egész utcasort*. A magas lángokkal égő tetőről néhány szikra átszállott a Batthyány-utcában lévő Hendl- és Török-féle házak tetejére is, a melyek egy pár másodperc alatt szintén tüzet fogtak. A tüzőltőség nagy erővel vette magát az égő tetőkre s rövid időn belül elfojtották a tüzet, a mely kevés kárt okozott az említett házakban. Ez a munka is megosztotta a tüzőltőség erejét és szemléltető módon tanította meg úgy a hatóságnak a tisznel megjelent képviselőit, mint a nagy közönséget arra, hogy a város vezetőségében mily kevés az érzék a polgárok vagyonának megvédése iránt. Amikor az említett két házból felszálló füstoszlop jelezte, hogy ott is tűz van és a tüzőltőség két részre osztva, két veszedelmes pozíciót tartott elfoglalva, mindenki önként vetette fel azt a kérdést: mi lenne Aradon, ha egyszerre két ponton ütne ki a tűz, vagy ha egyidőben négy-öt egymásmellett álló emeletes házat kellene oltás alá fogni. A véletlen szerencse, hogy eddig még nem tette próbára a sors azok nemtörődömségét, kik évtizedek óta összetett kezekkel néznek el a tüzőltőség elmaradottsága felett.

(Az első tűz.)

A *Mülek*-háznál kétszer jelent meg a tüzőltőség ma délután. A házban ugyanis háromszor keletkezett tűz néhány óra leforgása alatt. Délután két órakor a kapubejárattól balra lévő pinceablakon tódult ki füst az utcára. A ház-mester lakásának helyiségei vannak ott elhelyezve s az egyik szobában az ablak alatt álló széken égett valami rongydarab. Az utcán járók vették észre a tüzet, figyelmeztették a ház-mestert, aki az udvaron dolgozott s nem is sejtette, hogy a butorai milyen veszedelemben vannak. Egy-két korsó vízzel eloltották az égő rongyot s így nagyobb baj nem történt. A tüzet az utcáról az ablakon át a pincealakásba dobott égő cigaretta csutka okozta.

(Ég a padlás.)

Ugyanez időben a házban lakó *Nubert* Károly nyugalmazott államvasuti felügyelőnek cselédsége a padlásra ment ruhát teregetni. A padlásra a Batthyány-utca és Fábán-utca keresztezésének merőleges részén áll egy nagyobb-szerű kád, mely a házi vízvezeték rezervárjával szolgál. A kád körül a nedvesség felszívására fűrészpórt hintenek el meglehetősen vastag rétegben. Mikor a cselédek oda értek a fűrészpórhoz, látták, hogy füstöl. Gyorsan szétszörték s a por, levegőhöz jutva, lánggra lobbant s a szárazabb része égni kezdett.

— Ég a padlás, tűz van a tető alatt, sikoltozták a leányok. Egyik az urnőjeért szaladt, a másik ennek utasítására átfutott *Páris* Lajos dr. ügyvédhez, a ki a *Mülek*-házzal áttelenben lévő idősb *Gál* Ferenc-féle házban lakik s megkérte az ügyvédet, hogy telefonáljon a tűzőrségre, mert ég a *Mülek*-ház. Egy mosónő a szomszédban lakó *Bauer* Károly szőlőbirtokos irodájából *Mülek* Lajos dr. háztulajdonost értesítette, aki tegnapelőtt fejezte be kuráját *Hallban* s két nap óta Aradon tartózkodik.

A tüzőltőség néhány percen belül megjelent. Egy kisebb kirendeltség vonult ki egy alparancsnok vezetésével. A tüzőltők a padlásra siettek a tűz helyéhez, de mire oda értek, már csak megfűstölt fűrészpórt találtak. *Nubert*-és cselédsége, amint észrevették a tüzet, azonnal hozzáálltak az oltáshoz is. A ház lakói mind részt vettek ebben a munkában. *Matskássy* Ferenc huszárezredes felsietett a padlásra és oda parancsolta tiszti szolgáit is és az ő intézkedései szerint sikerült rövidesen elfojtani a fűrészpórtban a jó tápláló anyagot találó tüzet. Mire a tüzőltők megérkeztek már dolguk nem volt, mint azt említettük, de az alezredeskértére alapos tűzvizsgálatot tartottak. A fűrészpórt szétszörték és alatta felbontották egy jó darabon a téglatapasztást egész le a padmalygerendákig, de ott semmi gyanus jelre nem akadtak. Munkájuk végeztével visszatértek a tüzőltő laktanyába.

A házbeli találgatták, kutatták a gyanus tüz keletkezési okát. A lakók cselédsége délelőtt egyáltalában nem járt a padlásra. De a padlásra voltak idegenek. *Villamos* szerelők dolgoztak a házban, akik a vezetékeket, amelyek a padlásra vannak átvezetve, megvizsgálták. A később megtartandó rendőri tűzvizsgálat feladata lesz megállapítani, vajjon nem végeztek-e olyan munkát, melynek következtében ott tüz keletkezhett, vagy a vezetékekből nem pattanhatott-e ki szikra, mely tüzet gyújtott.

(A harmadik tűz.)

A tüzőltőség elvonulása után *Nubert*-és cselédjei folytatták a ruha terigetést, amelyet háromnegyednégy óra tájban be is fejeztek. A padlást bezárták, a kulcsot maguknál tartották, mert a ház-mester eltávozott hazulról s így ez

nem vehette át a kulcsot, melynek állandó őrzése az 6 feladata.

Alig ért le a cselédség a padlás lépcső ajtajához, a város felől erős tűzjelző kongatás hallatszott.

— No ma sok dolguk van a szegény tűzoltóknak, — jegyezte meg nevetve Matskássy alezredes inasa, aki a padlásról lejövő cselédekkel beszédbe eredt — már megint tűz van valahol.

Néhány pillanat múlva azonban már lármá, hangos kiabálás verte fel az udvart. Az utcáról emberek töltek be és figyelmeztették a lakókat, hogy *lángok csapnak ki a tetőn.*

— Nyissák ki a padlást, hangzott Matskássy alezredes parancsa, aki ekkor már fenttermett a padlás feljárománál, ahonnan óriási füstoszlop tódult ki a levegőt kapott tűzfészekből.

A tűztorony órének jelentését vett tűzoltóság is megjelent az égő ház előtt, de mire megérkezett, már majdnem az egész tetőt átfogó lángtengert találtak.

Sztankovics Miklós tűzoltó főparancsnok az önkéntes tűzoltóság automobilján robogott a tűz színhelyére, felszaladt a padlásra, tájékozódott s néhány másodperc alatt már kiadta a parancsot, hogy két oldalról kell megtámadni a lángokban álló tetőt.

A ház kapujával szemben állította fel a kézi-fecskendő, melyet lajt vízzel tápláltak és az udvaron keresztül vezetett tömlőkkel támadta meg a tető déli oldalát. Két sugárcső ontotta a vizet a hatalmas lángokra, melyek feltartózatlanul pusztították el a tető gerendázatát.

A gőzfecskendő a Fábrián- és Kazinczy-utcák sarkán a vízvezetési főcső mentén szivta a vizet és nyomta a Mülek-ház sarkánál felállított Magirus-létrán a tetőre felvezetett tömlőkbe, amelyek — mint azt már többször említettük — oly rossz állapotban vannak, hogy a közönség megbotránkozott azon. Tudjuk, hogy minden tömlő, míg a víz meg nem dagasztja, a hajlásoknál átvesztíti a vizet. De a ma használatban volt tömlők még két órai vízvezetés után is hatalmas sugarakban lövelték ki oldalaikon a vizet, melyből így sok pocsékolódott el.

A tető menthetetlenül elpusztult. A cseréppel fedett szarufalécek pár pillanat alatt tűzben égtek és innen átharapózott a pusztító elem a gerendákra, melyek üszökké égve ropantak össze. A tűzoltóság munkája este hét óráig tartott, amikor a legutolsó lángnyelvet is sikerült elfojtani. Oltás közben néhány szikra — mint azt megirtuk — a Batthyány-utcában lévő Hendl és Török házakra szállott le, azok tetejét meggyújtotta, de a tűzoltóság csakhamar végzett velük és megmentette a házakat. Érdekes, hogy a sarkon álló ház tetejét a tűz átugrotta és az sértetlen maradt.

(A közönség és a tüzek.)

Óriási nézőközönsége volt a forró nyári délután dacára a tüznek. A tetőről áradó pokoli hőségtől és a melegben tűző naptól eltikkadt nézőket itt-ott érte egy-egy szitáló vizsgár, mely valósággal felüdítőleg hatott.

A közönség soraiból — ezuttal kivételesen — igen sokan siettek a munkában kifáradt tűzoltóságnak segítségére. A rendre Sarlot Domokos főkapitány vezénylete alatt kivonult rendőrtisztikar és rendőrlegénység ügyelt fel. Elzárták a Mülek-házhoz vezető utca nyílásokat s a honvéd és a császári és királyi huszárlaktanyából kivonult készültséggel egyetemben távol tartották az égő háztól a közönséget. Erre annál is nagyobb szükség volt, mert a tető elpusztulása közben, a peremre fektetett gerendák között elhúzódó diszvakolás a gazdag öntözéstől átázott és az oda erősített vízvezető csatornával együtt iszonyu robajt verve,

lezuhant. A rendőrség elővigyázata következtében senkiben kárt nem okozott a sűrűn hulló omladék.

A tűznél megjelent Mülek Lajos dr. is, a ki, sajnos, még mindig gyengélkedik és így a pusztulás látása amugy is gyenge idegzetét erősen megviselte. Barátai unszolására el is távozott a tüztől.

A házban lakókat, érthetően, rémes félelem fogta el, mert attól kellett tartaniok, hogy a tetőzet beég. *Nachtnébel* Ödön főmérnök megnyugtatta őket, felvilágosítva arról, hogy a padmely égetett téglával van kirakva és a beégés kizárt dolog. A sok öntözés következtében beállható átázás hatását csak holnap fogja megállapítani a tűzvizsgáló bizottság és tesz esetleges javaslatot az első emeleten lakók kiköltetésére nézve.

(A kár.)

A lakók közül a legtöbb kárt Nubert Károlyné szenvedte, akinek a padlásra hordott fehérneműje pusztult el. A többi lakó: Matskássy alezredesék, Kugler Károly honvédszázados, Bánffy Miklós magánzó, Hanecker nővérek, alig szenvedtek veszteséget.

A tetőzet biztosítva volt és így a háztulajdonost ért kár, körülbelül harmincezer korona, megtérül.

Tennisz-verseny.

Élénk érdeklődés mellett vette kezdetét ma 4 órakor a városligeti Laczay-pályán Arad első tennisz-versenye, melyet az Aradi Atlétikai Klub rendezett.

A klub versenyrendező-bizottsága a verseny intézőségét a következőképen állította össze: Védnökök: *Andrényi Károly, Fábry Sándor dr., Gutzjahr Mihály, Sármezey Endre, Varjassy Lajos.*

Versenybizottság: *Szathmáry János, Szokolczay Lajos, ifj. Vas Gusztáv, Neidenbach Emil, Laczay István, Jakabffy Lajos, Laczay Gyula, Persa Péter.*

Végrehajtó bizottság: *Laczay Gyula, Neidenbach Emil, ifj. Vas Gusztáv.*

Versenybíró: *Szathmáry Béla.*

Ma délután zárta le a verseny végrehajtó bizottsága a nevezéseket, melyek a következő eredménynyel végződtek:

Női egyes Arad bajnokságáért: *Montag Erzs, Persa Margit, Persa Tóni, Vajda Mariette.*

Férfi egyes Arad bajnokságáért: *Boross József, Kovács Jenő, Laczay Gyula, Jakabffy Lajos, Losonczy Béla, Neidenbach Emil, Pick Lajos dr. (Szeged), Persa Péter, Szathmáry Béla.*

Férfi páros: *Boross József — Szathmáry Béla, Laczay Gyula — Kovács Jenő, Jakabffy Lajos — Persa Péter, Losonczy Béla — Neidenbach Emil.*

Vegyes páros: *Persa Margit — Szathmáry Béla, Persa Tónika — Laczay Gyula, Montag Erzs — Jakabffy Lajos, Vajda Mariette — Kovács Jenő.*

A női handicap és vegyes páros handicapban ugyanazok indulnak, mint az előbbi versenyben.

Ma délután tartotta meg a klub az előnyosztó versenyeket és sorsolásokat s állította össze az egyes napok versenysorozatát.

A versenyek mindennap délután 5 órakor kezdődnek a városligetben levő Laczay-pályákon, hol a nézőközönség részére ülőhelyekről gondoskodott a verseny buzgó rendezősége.

Holnap, azaz kedden délután veszik kezdetüket a versenymérkőzések és pedig eldöntésre kerül:

1. Kovács Jenő — Persa Péter férfi bajnoki verseny.

2. Montag Erzs — Persa Margit női egyes handicap.

3. Vajda Mariette — Kovács Jenő, Persa Tónika — Laczay Gyula vegyes páros.

4. Laczay Gyula — Losonczy Béla férfi bajnoki verseny.

A verseny megtekintésére szóló belépő-jegyek a pályán válthatók. Az összes mérkőzések megtekintésére érvényes jegy 3 kor., egy napi belépő-jegy 1 korona.

Rablók Ujaradon.

Revolverharc a csendőrökkel. — Az elloptott Wertheim-szekrény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

A vasárnapról hétfőre virradó éjszakán vakmerő rablótámadás történt a szomszédos Ujaradon. Öt-hat fölfegyverezett haramia behatolt Vas József fakereskedő irodájába és onnét ellopták a nehéz Wertheim-szekrényt. Amíg a kasszát az utcán fessegették, a csendőrök megjelentek a rablás helyén.

A rablók sortűzzel fogadták a csendőröket s amikor ezek ugyancsak lövéssel feleltek, a rablók elmenekültek, a hátrahagyva kasszát.

Az izgalmas rablótámadásról ezeket jelenti ujaradi tudósítónk:

Vasárnap éjjel két óra tájban *Reinhardt* és *Deutsch* ujaradi fiatal iparosok bekopogtattak Vas József fakereskedőnek Rákóczi-ut 98. számú házához:

— Ugylátszik — mondták a telepen alvó fapasztornak — hogy maguknál betörők jártak, mert az iroda ajtója nyitva vannak.

A fapasztor meggyőződött róla, hogy az iroda ajtója tárva-nyitva vannak. Azonnal értesítette Vast, aki kiment és megállapította, hogy betörők jártak az irodában. Meggyőződtek róla, hogy a Wertheimkasszát is elvitték; nem messze az irodától erős kopácsolást hallottak Vasék. A hang irányába mentek, de csakhamar vissza kellett térniök, mert *revolverlövészek fogadták őket.* Ugylátszik, hogy a rablók fegyveres társaikkal körül vétették magukat, mert így nyugodtabban dolgozhattak, biztosabban fessegethették az utcára kicipelv vasszekrényt. Vasék is tettek néhány lövést, de a rablók erre sortűzet adtak.

— Aki közel mer jönni, — kiáltoztak a haramiák, — a halál fia.

Vasék látták, hogy itt alaposan megszervezett bünszövetkezettel állanak szemközt. Ezért a szolgálukat elszalajtották a csendőrségre, ahonnét több fegyveres csendőr vonult ki abba az utcába, ahol a rablók a Wertheim-szekrényen dolgoztak. A csendőrök nem láthatták pontosan: hol vannak a betörők. A kopogás irányába löttek. A rablók ugyancsak lövéssel feleltek. Így ment ez néhány percig. A betörők végre is megunták a dolgot s elmenekültek a sötétségben a Wertheim-szekrény hátrahagyásával. Megállapították ekkor, hogy a szekrényt egy két kerekű taligán vitték ki az irodából s a fessegetés közben annyira összeverték, hogy most már hasznavehetetlen. A szekrényt azonban nem tudták fölnyitni s abból semmi sem hiányzik. A cégtulajdonos állítása szerint különben se volt benne pénz, csak értékes üzleti papírok és fontos könyvek.

Konstatálták ezután, hogy a rablók az irodának az utcára nyíló ajtója felfeszítése után hatoltak a helyiségbe. Az irodában mindent összehánytak. Az asztalfiókokat föltörték, de csak 30 koronát vittek el készpénzben. Mint-

hogy gyertyájuk nem volt, hát leveleket, könyveket gyújtottak meg s azzal világitottak.

A csendőrség nyomozza a vakmerő rablókat.

A király és a cigányprimás.

Intimitások a bécsi Burgból.

*

A politikai kérdések szünetelnek, de azért a király még a legutóbbi napokig is, mielőtt a nyári üdülésre Ischlbe utazott, foglalkozott a két állam ügyének elintézésével. Az utazás előtti napon az általános kihallgatások során egy érdekes magyar alattvaló is jelent meg ő felsége színe előtt: Pongrácz Lajos, a híres kolozsvári cigányprimás, Rudolf trónörökös kedvelt cigánya. A derék primásnak egyik bájos, művelt leánya — mint az Aradi Közlöny is megírta — a szinipályára szeretné képeztetni magát és valami segínyt akart részére apja a régi összeköttetés kapcsán kieszközölni. A felséges ur arca felderült az öreg cigány láttán, ki magyar ruhájában meghatva és bókolván állt meg a király előtt.

— No, öreg ur, maga volt Rudolfnak a cigánya? — kérdezte kegyesen.

— Igenis, felséges uram, sok jó kellemes órát szereztem az Istenben boldogult kegyes, fenséges trónörökösnek; csak az a baj, hogy mindig szomorú nótákat akart hallani.

— Azt kellett neki huzni mindig, hogy „Styriában, Ajk faluban mi történt?!...“

A felség mosolygott, de nem haragudott a szapora beszédért, majd kézjegyével jóváhagyta a primás kérvényét és intett, hogy távozzon.

— Bocsásson meg felséges Nagyuram, — szólt az öreg Pongrácz, — mielőtt elmennék vissza a messze Kolozsvárra, alázatos kérésem volna. A jó Isten megengedte, hogy színről-színre láthassam az én jó királyomat, ki tudja látom-e még felséges uramat? Az a kérésem volna, hogy ebbe a noteszomba, amelyikbe be van írva, hogy mennyit keres a banda, írja be a nevét sajátkezüleg, hogy Első Ferenc Jóska...

— Adjon ide egy ceruzát öreg, szólt nevetve a király.

Pongrácz odanyújtotta az írónt és a noteszt, a király beleírta a nevét és visszaadta a noteszt.

— Mit vár még? — szólt aztán a felség.

— Ha megengedi felséges uram, kérem, sziveskedjék visszaadni a plajbászomat...

*

Aki a Burgban lefolyó belső életről valamit hallott, az tudhatja, hogy őfelsége talán annak köszönheti e magas korban is meglevő jó egészségét, hogy matematikai pontossággal alszik, eszik, dolgozik, sétál stb.

Őfelsége e tekintetben nagyon pedáns és ha este 9 órakor visszavonul belső szobáiba, nincs az a nagyur a monarchiában, aki háborgatni merné. Egy alkalommal megtörtént, hogy az egyik új lakó (káj) elfelejtett őfelsége éjjeli szekrényében valamit elhelyezni. Nosza, volt ijedelem a lakajok és a komornyikok seregében. Mit tegyenek? Bemenni nem lehetett már, mert az uralkodó visszavonult, na pedig nem teszik jóvá a hiányt, könyörtelen elcsapatások lesznek. Végre a főkomornyik jelenlést tett Paar Ede gróf főudvarmesternek és diszkrétan előadta az ügyet neki.

Paar mosolygott és elszántan megindult a felséges ur lakosztálya felé.

A felség éppen csengetni akart a másik szobában időző és őt levetkőzni segítő belső lakójak, midőn a főudvarmester belépett. A király sodálkozva nézett rá. 30 év óta nem történt még, hogy este zavarják őt a visszavonulása után.

— Bocsánat, felséges uram, — szólt németül a gróf, mint régi hű katonája — arra kérem, bocsásson meg, hogy ilyenkor zavarom, de arra kérem, hogy a mai gyönyörű naplementét tekintse meg.

A király engedett a kérésnek, kiment a teraszra Paar gróffal, ezalatt pedig a lakajok sietve elhelyezték valamit a szekrényben.

Nagyon meg vagyok elégedve a naplementével, — szólt néhány perc múlva a király és csak intett a főudvarmesternek.

Cs. M.

Tüzkatasztrófa a fővárosban.

Leégett gépgyár. — Husz sebesült.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 26.

Borzalmas gyári tűz pusztított ma délután a fővárosban. Majdnem teljesen porrá égett a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaságnak a Váci-ut 45—47. szám alatt levő telepe. Hat nagy épület bedőlt, porrá égett, sok ember részint halálosan, részint súlyosan megsebesült. Valóságos lángtengerben állott a telep és a tűz a fullasztó szélcsendben pusztítva terjedt mindenfelé. Oriási erőfeszítés és sok emberáldozat után lehetett végre úgy kilenc óra felé lokalizálni a tüzet.

A nagy pusztításról fővárosi tudósítónk a következőket te efonálja:

Kigyulad a gyár.

Ma délután, valamivel két óra után egy Kubiczky Antal nevű, jelenleg foglalkozás nélküli gyári munkás a Váci-uton sétálva észrevette, hogy a Schlick-féle gépgyár padlásából sűrű füst tör elő. Nyomban berohant a gyárba, ahol azonban a munkások semmitsem sejtve a tüzről, gyanútlanul végezték munkájukat. Kubiczky Lachnit Józsefhez, a vaggongyári osztály főnökéhez sietett és jelentette, hogy a gépgyár padlásán tűz van. A főnök sietve meggyőződött a készülő veszedelemtől. Gépsipon vészjelet adott, mire a munkások pillanat alatt a tűz színhelyére tódultak.

A tűz a gépgyár igazgatósági épületének padlásán keletkezett. Egyik verzió arra magyarázza, hogy az épület kátránnyal borított tetete a 38 Reumur-foknyi óriási hőségtől fogott tüzet. Egy másik vélemény szerint néhány nappal ezelőtt telefonvezetéket csináltak a padláson és nem lehetetlen, hogy a szerelőmunkások egyike egy gyújtót hajított el, amely a kátrányban azóta lappangva égett és ma felgyújtotta a padlást.

A tűz terjedése.

Röviddel két óra után már valóságos lángtenger borította a telepet. Az igazgatósági épületen rohamosan terjedt a tűz; pillanat alatt óriási néptömeg vette körül az épületet és a zajongó, jajveszékélő tömeg alig akart utat adni a futó lépésben közeledő tüzoltóknak. Kivonult az önkéntes és gyári tüzoltóság, gőzfeeskendőkkel, automobilon, futólétrákkal. Kivonult a katonaság és rendőrség is. Az igazgatósági épület lángtengerben állott. Pillanatok alatt kigyuladt a levelező-osztály, a bádogosműhely, a rézöntő-műhely, a faminta-raktár.

A tüzoltók három oldalról támadták meg a lángtengert. A Klapka-utcaról, a Váci-utról két helyen és a gyár belső részeiből igyekeztek megmenteni a menthetőt. Azonban csakis a vasuti kocsi-anyag raktárt sikerült megmenteni, a többi épület bedőlt és porrá égett.

Veszedelemben a munkások.

Eleinte úgy látszott, hogy sikerült lokalizálni a tüzet. A kapualjban egy csoportban állottak a rendőrtisztviselők és újságírók, mikor egyszerre csak a fejük fölött meggyuladt a vilamos vezeték kábele. Egy táviró-oszlop kidőlt és kicsi hirtelen, hogy egy csomó embert nem sujtott le. Kigyuladt a gázóra is és minden pillanatban gázrobbanástól féltek. Ötven munkás volt ebben az épületben, akik alig tudtak kimenekülni.

Négy órakor a Klapka-utcai rész óriási robajjal beszakadt.

Egy tüzoltó beleszedült a tűzbe. Eltűnt és azt hiszik, hogy élve már nem kerül elő.

Pintér Ferenc csővezető bemászott az első emeleti égő bádogosműhely ablakán. Alig tűnt el, mikor feje fölött az égő menyezlet beszakadt. Egy lángoló gerenda Pintér nyakába esett. A szerencsétlen ember súlyosan megsérült.

Az első hírek szerint súlyosan megsebesült Krausz Adolf gyári munkás, aki a létráról lezuhant. Lukács Kálmán dr. orvos és Bónis Elemér rendőrfogalmazó saját életük veszélyeztetésével hozták ki a tüztengerből egy Pintér nevű munkást.

A sebesültek.

A sebesültek száma az esti jelentés szerint 22. Ezek közül hatnak állapota feltétlenül halálos.

A súlyosan sebesültek között vannak Téglás Mihály gyári munkás, Havas János kovács, egy kéményseprő, egy gyári hivatalnok.

A tüzet kilenc órakor sikerült nagynehezen lokalizálni. Már az első hozzávetőleges számítás szerint a kár sok százezer koronára rug.

A sebesültek.

Éjjel jelenti tudósítónk: A hatósági vizsgálat eredménye szerint megsebesültek:

Kiviti Ferenc,
Hegedüs Károly,
Gyurmics Pál,
Vlasek István,
Radó Pál,
Fischer Henrik,
Pintér Ferenc és
Szabó Antal tüzoltók;
Lahoru József és
Gál János hivatalnokok;
Dobozi Gyula gépész;
Kicsind István,
Schmidt István,
Kiss Pál és
Téglás Mihály munkások;
Zinner Simon,
Szabó János lakatosok;
Havas János kovács és
Polgár József kéményseprő.
Ezek közül:

Schmidt István, Pintér Ferenc és Hegedüs Károly sebesülései a legsúlyosabbak.

A rendőrség vizsgálata.

A rendőrség késő éjjelig erélyes vizsgálatot vezetett a tűz okának kiderítésére. Mindedig azonban nem sikerült pozitív eredményre jutni. Azt megállapították, hogy a modell-padláson dolgozó munkások egy lámpát elfelejtettek eloltani és ez is lehetett oka a tüznek. Konstatálták továbbá azt is, hogy a gyári tüzoltóság parancsnoka tegnap szabadságra ment és helyettese ma délből elfelejtette a gyári helyiségeket megvizsgálni.

A rendőrség erélyesen folytatja a nyomozást.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

A kadét is ur.

Egy régi vers folytatása.

*

Ez a hadügyminiszter
Kezd tetszeni nekem;
Ujit a csukaszürkén
Meg a kadéteken.
Stráfián azért volt sápadt
A kadét csillaga,
Mert a főlebbvalóknál
Nem volt, csupán: „maga.”
S érzi: kadét-sebek közt
Legjobban, hogy mi szur
„Legyen, — parancsol — eztán
A kis kadét is: „ur.”

S mégse ujjongnak rajta
Az érdekelt körök
A kis kadétnek kardja
Vigabban nem csörög.
Most ül legjobban rajt' a
Huszonhetedike:
S érzi az uri oim csak
Malaszt, irott ige.
Olvassa a parancsot
És a zsebébe tur:
„S a hónap végén mégis
A kis kadét nem ur!”

R.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: A takarodó, színmű. Tapolczai Dezső és Vendrei Ferenc bucsufelléptével.
Szerda: Gül Baba, operett. Faludy Károly és Ladiszlay József bucsufelléptével.
Csütörtök: Rang és mód, színmű. H. Körössy Juci és Hunyady József bucsufelléptével.
Péntek: A király, vígjáték. Hegedüs Gyula felléptével.
Szombat: A kívándorló, színmű. Hegedüs Gyula felléptével.
Vasárnap: Délután: A tiszteltes ur keservei, vígjáték. Este: Az ördög, vígjáték. Hegedüs Gyula felléptével. Utolsó előadás.

* **Spitzer Ignác** arképe. Az aradi zsidó hitközség a tanácssterme számára megfestette a nemesszívű Spitzer Ignác arképét. A gyönyörű olajfestésű arkép, amely Balla Frigyes mesteri munkáját dicséri, Lengyel Lőrinc Andrassy-téri butorszálonjának kirakatában látható.

* **Bucsuzó művészek.** Szerdán a társulat két régi kedvelt tagja: Faludy Károly és Ladiszlay József vesz bucsut az aradi közönségtől a Gül-Babacimű operettben. Csütörtökön két vérbeli művész: H. Körössy Juci és Hunyady József bucsuznak el a Rang és mód című színműben.

* **Hegedüs Gyula.** A „Vigszínház” kiváló tagja, az országos nevű művész, Hegedüs Gyula vendégszereplése fejezi be a nyári szezont. Hegedüs három estén át lesz vendége a nyári színháznak.

* **Az Uránia új műsora.** Szébbnél-szebb új-donságokat mutat be keddi új műsorán az Uránia-színház. Egyik eredeti új-donsága a geunvilliersi kutyamenhely. A menhelyet egy lelkes kutyabarát, Herpeut báróné alapította talált és kóbor kutyák számára. A kutyákat az elhelyezés előtt megfürösztik és csak azután sorozzák be a többi közé. A menhely szakemberek felügyelete alatt áll és kutyakedvelők innen vesznek minden fajtájú kutyákat. Másik érdekes kép a szudáni csapatokat bemutató mozgófénykép. A fehér tropikus egyenruhába öltözött benszülött katonák öszvéreken ülnek, míg a parancsnok tiszt telivér arabs lóról vezényel. Pompás katonai gyakorlatokkal szóra-

koztatják a nézőt. A műsor kilenc száma érdekesnél érdekesebb látványosságokat nyújt a nézőnek. 791

Győrffy báró és az Aradi Hitelbank.

Bajok a lemondás körül. — Levél az Aradi Közlönyhöz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Az Aradi Közlöny beszámolt arról a konfliktusról, amely a bajba jutott Aradi Hitelbank és Takarékpénztár igazgatósága, meg Győrffy Árpád báró, a bank volt elnöke között támadt. A báró lapunkhoz intézett levelében tudomásul adta az elmúlt héten, hogy ő lemondott az elnökségről, mielőtt a pénzügyi körök bajok támadtak. Ezt a bank igazgatósága tudvalevőleg kétségbevonta. Győrffy báró ma az Aradi Közlönyhöz újabb levelet intézett, amelyben fönntartja előbbi kijelentését és mellékeli az annak idején Szántóhoz intézett lemondó levelet.

A báró levele különben így szól:

Brád, 909. július 23-án.

Tekintetes Szerkesztőség! Folyó hó 20-án kelt becses soraiban nyilvánított óhajának eleget teendő, kívánom értesíteni, hogy a Szántó és Ujházy bűnyében mindaddig nem lettem kihallgatva s így vallomást sem tehettem.

Mi van a lemondással?

A mi azon kérdését illeti, hogy mit tudok még Szántó ügyéről, csak annyit, a mennyit már bátorkodtam közölni. Többet azért nem tudhatok, mert vidéken a banktól messze lakva, én is szaklapok útján megütődéssel értesültem vakmerőségéről. Annyit azonban ki kell jelentenem, hogy azon esetben, ha a bank igen tisztelt alelnöke és a többi igazgatósági tag urak, illetve az igazgatóság leköszönéséről valóban nem birna tudomással, amit a nyilvánosságra hozott válaszból következtetnem kell, miután abban kétségbe vonatik, az alábbi másolatban közölt lemondásomat, melyet egy Aradon lakó uriember által adattam be, Szántó ur megsemmisítette, a helyett, hogy az igazgatóság elé terjesztette volna. Wittich és a többi igazgatósági tag urakról nem szabad feltennem, hogy nyilvánosan s pláne sajtó útján valótlanságot állítsanak.

A tiszteletdíj körül.

Az igazgatóság azon nem érdemelt csipős s a jó izléstől nagyon messze álló megjegyzésére, hogy a tiszteletdíjat szívesen zsebre tettem volna, de a mostani terhes munkától távol tartom magamat, polémiába nem akarván bocsátkozni, csak annyit jegyzek meg, hogy én egy évben nem egyszer elnököltem, a mint jelezték, hanem egész odaadással és befolyásom teljes felhasználásával, nem kimélvén sem pénzt, sem időt, sem pedig fáradságot, így akartam a banknak tekintélyt és hitelt szerezni. A polgármester urnáli adóelengedést és alelnök-fogást, stbbi, bűnül tudták be. Holott azt kötelességem volt tenni és viszontszolgálatom által a tiszteletdíjat nagyon is kiérdemelttem s most arra érdemtelennek tartanak. Hol itt a konzekvencia? Wittich ur abbéli fájdalomára, hogy sürgönyi megbívtására nem utaztam Aradra, az a megjegyzésem, hogy akkor történetesen hülés folytán gyengélkedő voltam, de ha mindjárt nem lettem volna is, akkor sem lettem volna hivatva lemenni, mert ismét-

lem, hogy akkor már nem voltam elnöke az intézetnek. Hogy pedig, mint volt elnök, érdeklődtem, az nagyon természetes, de az még nem igazolja azt, hogy most is elnöke lennék, hiszen akkor mindazok, akik érdeklődnek, elnökök kellene, hogy legyenek. Ez valóban neveltséges argumentum.

Ezennel azt is kijelentem, hogy az intézet-hez semmi közöm sem lévén, senkivel polémiába nem fogok bocsátkozni, sokkal komolyabb ügyeimmel lévén elfoglalva.

A lemondó levél.

Végül közlöm lemondó leveletem, melyet annak idején Szántónak beadattam:

Az „Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R.-T.” tekintetes Igazgatóságának Aradon. Van szerencsém tisztelettel szíves tudomására hozni, hogy az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R.-T.-nál viselt elnöki igazgatói állásomról ezennel lemondok és tisztelettel kérem lemondásom elfogadását. Bár nincs szokásban a tiszteletbeli állásokról való lemondásokat megindokolni, mind a mellett szükségesnek vélem elhatározásom okát a tekintetes igazgatósággal közölni, nehogy abba a gyanuba essek, mintha engemet e lépésre bizalmatlanság, vagy rosszakarat vezérelne.

A lemondásra csupán csak azon körülmény késztettem, hogy részint mivel Aradtól, az intézet telephelyétől távol lakom, részint pedig, mert ez idő szerint minden időmet és erőmet a bányáim értékesítésével kapcsolatos munkálatoknak vagyok kénytelen szentelni a legjobb akarat mellett sem vagyok abban a helyzetben, hogy a bank vezetéséből aktív részt kérjek ki, sem pedig időm és alkalmam nincs, hogy az intézet irányítása és prosperálása felől magamnak állandó tájékozást szerezhsek, már pedig ezek hiányában a kereskedelmi törvény által reám ruházott kötelezettségeknek magamat alávetni nem tudom és nem kívánom. Nem óhajtok tehát sem jogokat gyakorolni, sem felelősséget vállalni oly vállalatnál, mely vállalat ügyeinek vezetésére én az idő és távol-ság miatt sem irányítást, sem ellenőrzést nem vagyok képes teljesíteni.

Megköszönvén a tekintetes igazgatóság-nak irántam tanusított eddigi megtisztelő bizalmát, vagyok kiváló tiszteletemet és nagyrabecsülésemet kifejezve a tekintetes igazgatóságnak mindenkor készséges hiva Győrffy Árpád báró.

A közlötték és szíves közlésekért nyilvánított köszönetem után maradtam az igen tisztelt szerkesztőségnek viszontszolgálatra mindig kész őszintén tisztelő hiva

Győrffy Árpád báró.

Újabb feljelentés Szántó ellen.

A Hitelbank takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága egyre vizsgálja a bank ügyeit. Ma újabb vizsgálásokat fedezett fel az igazgatóság. Tudvalevő, hogy bár a bank egy fillért sem jövedelmezett, Szántó úgy vezettette a könyveket, hogy az intézet jövedelmet mutatott ki és osztalékot fizetett. Kiderült, hogy Szántó saját magának 100 részvény után, apósának 120 részvény után fizetett osztalékot minden jogcím nélkül. Az igazgatóság ezek miatt az aradi királyi ügyészségnél Szántó Izidort ma hűtlen kezelés címén feljelentette.

Szántó Izidor keresi a becsületét.

A derék vezérigazgató, a pocakos Szántó iránt valóban hálás lehet az emberiség. Azért tudniillik, hogy ebben a tikkasztó forróságban megkacagtatja a hőségtől elalélt közönséget. Halljad, óh Arad közönsége: Szántó Izidor keresi a becsületét. Szántó Izidor e hónap első napjaiban sajtópört indított *A Nap* című budapesti lap egy cikke miatt. Emlékezetes, hogy az *Aradi Közlöny* megírta július 4-én az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár, illetve Szántó, meg Ujházy ellen beadott följelentést és azt, hogy könyveket, okiratokat foglalt le a rendőség. A könyvszakértők már akkor megállapították róluk a nagymérvű szabálytalanságokat. Tudvalevő, hogy a bank igazgatósága e közleményt nyilttéri nyilatkozatában teljesen tárgyilagos cikknek ismerte el. Ugyanennek a tudósításnak adatait *Bolgár* Lajos helyettes szerkesztőnk, *A Nap* aradi tudósítója közölte *A Nappal* is s az is megírta a direktor ur stiklijeit.

Erre Szántó ur fölszisszent: másnap sajtópört indított *A Nap*, illetve annak aradi tudósítója ellen. Akkor még könnyen tehetett ezt, mert m. sz. (még szabadlábon) volt. Később aztán letartóztatták Izidor mestert, mert bebizonyultak róla a lapunkban is közölt följelentés adatai. Sőt még egyebek is bebizonyultak róla. És Szántó még mindig keresi a becsületét. Hát mit tehet mást fogházi unalmában?

HIREK.

— Az O. M. K. E. az aradi új indóházért. A város juniusi közgyűlése *Müle* Lajos dr. indítványára elhatározta, hogy az új állomásépület sürgős fölépítése érdekében föliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez és egyben felhívta az aradi kereskedelmi és ipari testületeket, hogy a maguk részéről e rég huzódó ügy mielőbbi megoldása érdekében szintén fölterjesztést intézzenek. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerülete az ügy érdekében az O. M. K. E. központját kérte meg, mint amely vasuti és közlekedési kérdésekben eddig is jelentős eredményeket ért el, hogy az új állomásépület, mint Arad jelentős kereskedelmi érdeke javára közbelépjen. A kérelemre az O. M. K. E. központja a következő levelet intézte *Éles* Árminhoz, az aradi kerület elnökéhez:

Az e hó 22-éről kelt b. soraikban kifejezett kívánságuknak a legnagyobb készséggel fogunk megfelelni és kellően megokolt előterjesztésben nyomatékosan szorgalmazni fogjuk az aradi vasuti állomás kibővítésével és rendezésével kapcsolatos munkálatoknak sürgős folytatását, illetve befejezését. Személyes eljárás útján is mindent el fogunk követni az ügy mielőbbi kedvező elintézése érdekében, mert természetesen kötelességünknek ismerjük, hogy egyesülésünk a maga részéről is minden lehető kövessen el Arad város és különösen az ottani kereskedőség eme jogos óhajításának további késedelem nélkül való teljesedése végett.

— A sztrájkörv orvos. Megírtuk, hogy *Kuzman* Gyula dr. bajai munkásbiztosító intézeti orvost a kartársai följelentették különféle szabálytalanságok miatt. *Kuzman* ugyanis elfogadta a munkásbiztosító intézet ajánlatát, amikor a többi orvosok sztrájkoltak s innét eredt az orvosok ellenségeskedése. A pénztár fegyelmi választmánya ma elhalasztotta az ítéletet s az ügyet újra tojják tárgyalni. *Kuzman* 10 ezer korona kártérítési összegért pört indít a pénztár ellen.

— Elhunyt főmérnök. Az Arad-csanádi egyesült vasutaknak egy munkás, közszeretében állt főtisztviselője hunyt el ma reggel. Lovag *dobrssi Kotz* József Acsev. főmérnök-felügyelő a halott, aki egy értékes, dicséretes élet után ötvennégy éves korában rövid betegeskedés után hunyt el. *Kotz* József, mint fiatal mérnök évek hosszú során át Oroszországban tartózkodott, ahol sok nagyobb építkezésben és vasutépítésben vett részt. Gyakran fordult meg Németországban is, ahol különösen a porosz királyi államvasutak telítési telepeit tanulmányozta és hamarosan tekintélyes szakemberré lett a telítés terén. Ez időben ismerkedett meg *Dill* Jusztinával, akivel később házasságra lépett. 1889-ben lépett az Acsev. szolgálatába mint építés-vezető főmérnök. Ő volt vezető építője az Acsev. borossebes-gurahonei vonalának, majd az arad-brádi vonal vonalbiztososa lett. Kiváló működésének elismeréséül néhány évvel ezelőtt felügyelővé nevezték ki. *Kotz* József két év óta betegeskedett; gyomor- és májbaja volt, mely azonban csak az utóbbi három hónapban fordult rosszabbra. Néhány nappal ezelőtt ágybadólt és ma reggel 4 órakor kiszenvedett. Halálát feleségén kívül nagyszámu rokonai, ismerősei és pályatársai gyászolják. Temetése kedden délután 5 órakor lesz a *Ferdinánd-utca* 1. a. alatti gyászszobából ideiglenesen a felső temetőbe, honnan azonban a holttestet a *moldautheini* családi sírboltba fogják szállítani. A gyászszertartásra az Acsev. tisztviselői kara testületileg vonul ki és a fűtőházi műhely dalárdája is résztvesz a temetésen.

— A városi vízmű zárgondnokának költségjegyzéke. Arad város közönsége és az aradi vízvezetéki művek részvénytársaság közötti zárlati ügyben *Szathmáry* Károly zárgondnok 4500 tételből álló 38,076 kor. 50 fillér összegű zárgondnoki díjat számított fel 1907. december 1-től 1908. évi december 31-éig terjedő működéséért. Az aradi törvényszék a napokban felhívta a vízvezetéki művek részvénytársaságot, hogy a zárgondnoki felszámításra tegye meg észrevételt. A vízmű részvénytársaság ma megfeleltette a törvényszéknek ezt a végzését és kérte *Szathmáry* Károly zárgondnokot újabb költségjegyzék beterjesztésére kötelezni, mert a zárgondnok költségjegyzéke bár 4500 tételt tartalmaz, folyószámmal ellátva nincs és így arra az észrevételeket megtenni lehetetlen.

— Megbüntetett építőmesterek. Az aradi rendőség a napokban több építőmester kihágási ügyével foglalkozott az építőiparosok aradi szövetségének följelentése alapján. Ugyanis több kőmives és építőmester olyan ház építésére vállalkozott, amelyet nem lett volna szabad elvállalnia. A rendőrbíró *Horváth* Józsefet két építési esettől kifolyólag 400—400 koronára büntette. *Markó* Pált és *Lui* Antalt szintén 400—400 koronára büntették. — Itt említjük meg, hogy a tanács helybenhagyta *Melló* Imre ellen hozott rendőrbírói ítéletet — 5 napi elzárást, — amelyet azért hoztak ellene, mert dolgozni akaró építőmunkásokat a munkától elriasztott.

— Zeppelin kudarc. *Bleriot* sikeres felszállásával egyidejűleg jelentik Berlinből, hogy *Zeppelin* gróf és a katonai hatóságok között éles ellentét támadt. Kiderült, hogy a Z. I. léghajó használhatatlan, mert motorai gyengék és a katonák nem mernek vele felszállani.

— A kadét is ur. Bécsből jelentik: A hadügyminiszter elrendelte, hogy a zászlósok, illetőleg tiszthelyettesek főlebbvalóik és előjáróik részéről épp úgy mint a tisztek és katonai hivatalnokok „ur” megszólítással illetendők. Kérelmeiket, jelentéseiket épp oly módon terjeszthetik elő, mint az alantas tisztek és büntetőjogi szempontból is ugyan azon elbírálás alá esnek. Az eddigi selyemkardbojt helyett selyemből és aranyból szőtt kardbojtot viselhetnek.

— Eljegyzés. *Szell* Lajos dr. aradi törvényszéki jegyző, *Szell* Ernő postai főfelügyelő, az aradi postahivatal főnökének fia eljegyezte *Kabdebó* Jozefint, *Kabdebó* János dr. aradvárosi tb. főorvosnak, a Máv. orvosi tanácsadójának bájos és művelt leányát.

Petrovics István volt aradi, jelenleg nagy-kikindai esász. és kir. huszár főhadnagy eljegyezte *Bogdán* Bébét, *Bogdán* Zsivkó nagy-kikindai polgármester bájos leányát.

Márkus Demeter dr. ujvidéki ügyvédjelölt és hírlapíró eljegyezte *kralovai turcsánkai Turcsányi* Laura kisasszonyt *Rohitsch* Sauerbrunnban.

— *Kell* Manó cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit. Telefon szám 673. 131

— A vesztőhely megváltására. Az aradi 13 vértanu kivégzési helyének megváltására újabban a hatósághoz befolyt adományok: eddig befolyt 34,930.49 kor., Szépfalu község 19.40 K., Teprőd község 10.— kor., Orsova j. fősolgabíró 50 fill. Turkeve város 20 kor., nagykö-rösi III. temetkezési társ. 10 kor., nagymartoni fősolgabíró 13 kor., Pered község 5 kor., Trecsen sz. kir. város 20 kor., Dormánd község 10 kor., Nagy-Szredistye község 7 kor. 80 fill., Alsószeli község 5 kor., Mezőtúr város 5 kor., Militics község 5 kor., Munkács város 100 kor., Radnót járási fősolgabíró 32 kor. 10 fill., Felsőszeli község 15 kor., Polgári Kör Világos 11 kor., 40 fill., Szolnok város 50 kor., Torzsa község 10 kor., Beszterecenaszód vármegye 10 kor., Nagybaracka község 25 kor., Schurics Sándor Temespaulis 1 kor., Surd község 3 kor., Mezőcsát járási közös ipartestület 31 kor. 50 fill., Homoród járási fősolgabíró 7 kor. 10 fill., temesvári magántisztviselők egyesülete 10 kor., Füzesabony község 66 kor. 60 fill., Poroszló község 20 kor., rábaszovátai körjegyzőség 4 kor., apatini polgári kaszinó 37 kor. 30 fill., Zádorlak község 6 kor., Temeskuta község 7 kor. 14 fill., Károlyfalvai Kaszinó 75 kor., Turócsztrmárton blatnicai fősolgabíró 20 kor. 90 fill., Zombor járási fősolgabíró 83 kor., Nemespátró község 3 kor., Összesen 35.690 kor. 23 fill.

A vesztőhely megváltására, a 2428. sz. gy. i. a vingai iskolákban *Bayer* Ferenc igazgató tanító gyűjtött 17 kor. 86 fill.; adakoztak: *Bayer* Ferenc, *Puskás* János, *Andre* János, *Cirbusz* József, *Deák* Lajos, *Kapitánovics* Viktória, *Duptza* Vilmos, *Pokorny* Péter, ifj. *Bayer* Ferenc 1—1 korona, *Kövér* Jolán, *Kövér* Akos 50—50 fillér, *Majálisi* maradék, 2 kor. 30 fill. és iskolás gyermekek 5 kor. 56 fillér, összesen 17 kor. 86 fillér.

— Katonai áthelyezések. Az aradi es. és kir. 12. huszárezred hadnagyát, *Egger* Gótz bárót Aradról Nagykanizsára helyezték át. — *Petrovics* István 12. huszárezredbeli főhadnagyot Temesvárról szintén Nagyikindára helyezték át. — *Kisláposi* *Juhász* József aradi 12. huszárezredbeli hadnagyot a soproni 9. huszárezredhez, — *Eber* Károly huszárszázadost a grátzi 16. ezredtől Aradra a 12. huszárezredhez, — *Weiss* *Starkenfeld* báró főhadnagyot Székesfehérvárról a 12. dzsidásezredtől a 12. huszárezredhez Nagyikindára helyezték át.

— Az aradi aut. orth. izr. hitközség vasárnap tartotta meg a miniszteri rendelet értelmében megkivánt anyakönyvvezető rabbi választását, mely tisztségre nagy lelkesedéssel egyhangulag *Szofar* *Juda* képesített rabbit választották meg, aki a bizalmat magasztos magyar beszédben köszönte meg.

— Kánikula. Akik attól félték, hogy az idén már nem lesz meleg, azoknak nagy csalódást hozott a július hónap. Néhány hét óta ugyanis olyan tűrhetetlen meleg van, hogy hasonló már rég nem volt. A forróság az utóbbi napokban kánikulai jelleget öltött. Ma például Aradon, árnyékban 32 R-ot mutatott a hőmérő. Budapestről azt jelentik, hogy ott ma rettenetes hőség urldkodott. Délelőtt a forgalmasabb helyeken tizen napszúrás következtében összeestek. Ezek között volt Ince Sándor kolozsvári lapszerkesztő is. A betegeket a mentők a kórházba szállították.

— A Kossuth-szoborra beérkezett adományokról a szobor-bizottság a következőket teszi közzé: Steiner József Nuber koszorúja megváltására 10 kor. Az emlékmű elhelyezésénél gyűjtött: Germann Mariska 18 kor. 76 fill., Deutsch Alize 15 kor. 20 fill., Gutina Katica 4 kor. 76 fill., Wihary Ida + kor. 30 fill., Weisz Aranka 3 kor. 82 fill., Winkler Margitka 2 kor. 16 fill., Feier Mariska 51 fillér. Banketnél Brecska Károly 10 kor. 80 fill., Aradi Kereskedők Köre 50 kor., Mártonffy Viktor és Viktorné 20 korona. Összesen 130 kor. 29 fillér.

— Öngyilkos főkönyvelő. Sümegről táviratozzák: A sümegi népbank főkönyvelője, Scheiber József megmérgezte magát. Nagy adag mérget vett be, mely teljesen összeroncsolta belső részét.

— Katonai botrány Székesfehérváron. Székesfehérvárott — mint onnét jelentik — újabb katonai botrány foglalkoztatja az embereket. Az ügy főszereplői ugyanazok, akik az ismert paprika-affért csinálták. Taby Kálmán és Luby József huszárhadnagyok tegnap éjjel nagyot mulattak az Otthon-kávéházban. Hajnali 3 óra volt már s a két hadnagy még mindig nem akart eltávozni. Megjelent a kávéházban Zavaros Kálmán rendőrkapitány és odaszólt a vendéglősnek:

— A záróra már elmúlt, miért tartja még mindig nyitva a kávéházát?

— Mi köze hozzá? — kérdezte Taby hadnagy durván.

Azután újabb szóváltás keletkezett, majd a két hadnagy *tettleg inzultálta* a főkapitányt, a ki rendőrökkel bekísértette a garázdálkodó tisztokat. Néhány óra múlva a katonai őrség jött értük és elvitte őket.

— Kisiklott gyorsvonat. Passaui távirat jelenti: Az ottani vasuti állomás bejárójánál kisiklott a bécs-frankfurti gyorsvonat a váltó korai visszaállítás miatt. Egy utas halálosan, öt pedig súlyosan megsérült. Többen könnyű sérüléseket szenvedtek.

— Tüntetés a szrb uralkodó család ellen. Belgrádból jelentik, hogy ott tegnap délután számos egyetemi hallgató és polgár tüntetést rendezett a királyi család ellen. Felvonultak a királyi palota elé, a hol „le a királyllyal!” kiáltással abcugolták Pétert és György királyfit. A rendőrség nem-sokára szétkergette a tömeget. Sok embert letartóztattak.

— Elütötte a motoros. Az aradmegyei Csicser községben tegnap reggel a motoros elütötte özvegy Mohács Istvánné 70 éves nőt. Az öregasszony a sinekről a tehenét akarta elhajtani s eközben a motoros elgázolta. Mohácsné süket asszony és nem hallotta a motoros csöngetését. Súlyos sérülésével a lakására vitték.

— Véres párbaj. Karánsebesről táviratozzák: Borezun erdőmester és Bredean dr. előbb pisztoly, majd kardpárbajt vívtak a végkimerülésig. A háromszoros golyóváltás közben Bredean nem lőtt, majd karddal mérköztek össze, miközben Borezun arcán és mellén súlyos sebeket kapott. A párbaj oka családi ügy.

— Halálos elgázolás. Buttyinban tegnap reggel ifjabb Don Juon sebesen vágató kocsija elgázolt egy gyermeket: Jobb Fridolint, aki nyomban kiszendvedett. A kir. ügyészség a vigyázatlan kocsitulajdonos ellen megindította a büntető eljárást.

— Aradi katonák a nagygyakorlaton. A 33. gyalogezred holnap reggel indul az ezredgyakorlatokra s csak szeptember végén térnek haza.

— Összeesküvő tisztok. Athénből jelentik: A helyőrség számos tisztjét a király és az udvar elleni összeesküvés gyanúja miatt letartóztatták.

— Nagy szerencsétlenség egy kerékpárversenyen. Zimonyból táviratozzák: Az itteni kerékpár-pályán tegnapelőtt versenyt tartottak, melyen két versenyző már az első futamnál felbukott. A döntő futamban egyik kerékpározó elvesztette a peacemakerjét, kitért útjából és összeütközött egy másik versenyzőnek a peacemakerjével. Ez a pálya szélére került és motorjával beszaladt a közönség közé. Két felnőtt és egy gyermek megsebesült. Magát a versenyzőt is eszméletlen állapotban vitték el a versenytérrel. A versenyt azonnal félbeszakították.

— Botrány a katonai parádén. Konstantinápolyból jelentik: A tegnapi katonai parádén a közönség annyira tolongott a szultán és a nagykövetek sátrához, hogy a rendőrminiszter kivont karddal kergette vissza a tolongókat. Az angol nagykövet megbotrányozással elhagyta az ünnepélyt.

— Ártatlanul letartóztatva. Megirtuk, hogy az eszéki rendőrség megkeresésére az aradi rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte Seres Bélát és Hack Erzsébetet, akit azzal gyanúsított meg egy eszéki detektív, hogy betöréses lopást követtek el. Mint most kiderült, a detektív tulbulzalmának az áldozatai lettek a nevezettek. Elvitték őket Eszékre, ahol bebizonyult, hogy a betörés színhelyén egyáltalában meg sem fordultak, hanem csupán munkát kerestek a városban és miután pénzüik elfogyott, onnan elutaztak és Aradra jöttek. Az eszéki rendőrség bocsánatot kért az ártatlanul meghurcolt egyénektől és azonnal szabadon bocsátotta őket.

— A szabadfürdés áldozata. Szemlakon ma délelőtt Scholkola János 10 éves fiúcska elment a Marosba fürödni. Az ár magával ragadta s a folyóba fult. Holttestét még nem találták meg.

— Újabb hajóösszeütközés. Budapestről táviratozzák: Szombatról vasárnapra virradóra a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság harmas számú gőzhajója a Kacsauca-utca irányában haladt fölfelé, amikor ellenkező irányból jött lassu uszással a 294-es számú uszály. A harmas teljes erővel ment a 294-esnek, amelyet majdnem fölborított.

— Mindkét részen a hajószemélyzet között nagy volt az ijedelem, különösen az uszályhajón, ahol az emberek már gurulni kezdtek a Duna hullámai közé. A hajó peremén szerencsésen befogódzkodtak és ez mentette meg őket a vízbepotlyanástól. A társaság az uszályt a Danubius hajógyár újpesti kikötőjébe vontatta reparálás céljából. A vizsgálat kiderítette, hogy az összeütközést az uszályon alkalmazott helytelen jelzés okozta. A vizsgálat folyik.

— Aki mindenáron férjhez akar menni. Érdekes hamisítás foglalkoztatja most a kassai rendőrséget. Egy cselédleány, aki mindenáron férjhez akar menni, hozománya azonban nem volt, meghamisította nevétségesen csekély összegről szóló takarékbetét könyvét, hogy ezáltal hamarabb kerítsen férjet magának. Paikó Erzsébet helynélküli cselédleány sürgősen férjet keresett, s mivel csak egy 10 koronás takarékbetéti könyve volt, hogy a férfiak előtt gazdagnak látszon, a könyvbe beírt betétet 170,010 koronára hamisította. Egyik kérőjének azonban gyanusnak tünt fel ez az óriási összegű és amellet nagyon furcsa szám, s a könyvecskét átadta a rendőrségnek, ahol egyben feljelentést tett a férjkereső leány ellen.

— Elégett gabonatermés. Csermőről jelenti tudósítónk: Seprős határában Révész Károly földbérő birtokán tegnap este tíz óraker eddig ismeretlen okból ütött ki. Egy asztag buza gyuladt ki, mely reggelre teljesen leégett. A kárt hozzávetőleg mintegy tizenkétezer koronában állapították meg, mely legnagyobb része azonban megtérül, mert a buza biztosítva volt. Mivel kétséges, hogy a tűz kitörését gyújtogatás, vagy véletlen okozta, a hatóság a vizsgálatot megindította.

— Segély kiosztás. Ma délután kapták kézhez a város szegényei néhai Neuman Ede nagylelkű adományának, a városnál tett huszezer koronás alapítványnak kamatait. Varjassy Lajos polgármester osztotta ki a 930 korona összeget százhusz jelentkező között, akiknek egyrésze tíz, másrésze öt korona adományban részesült.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.

A postamesternő bünei.

Tárgyalás az aradi törvényszéknél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Aszott, ráncos arcú, beesett mellű fiatal nő ült ma az aradi törvényszék előtt a vádlottak padján: R. Aranka nagypéli postamesternő, akit hivatali sikkasztás büntetével vádolt az ügyészség. Szerencsétlen körülmények között sodródott bűnbe ez a fiatal nő, akinek magánélete erős előmozdítója lehetett könnyelmű lépésének. A tárgyalás adatai legalább igazolják ezt a feltevést, de magántermészeténél fogva nem akarunk foglalkozni intimebb ügyeivel.

A vád szerint az 1907. év folyamán több feljelentés érkezett R. Aranka nagypéli postamesternő ellen különböző visszaélések miatt. A nagyváradi postaigazgatóság Melcher Károly posta és távirda biztost bizta meg a rovincsolással. Ennek során Melcher megállapította, hogy a pénztárban 68 korona 83 fillér hiány van, amivel a postamesternő nem tudott elszámolni. Ezenkívül a következő összegek hiányoztak:

Glück Károly dr. javára postautalványon befizetett 3 kor. 95 fillér, Tabajdi Sándor javára befizetett 50 korona, Soanenfeld Dávid által befizetett 12 korona, Székely Aladár által befizetett 4 korona, továbbá 36 korona és 52 korona, végül Kun Béla által betétként befizetett 400 korona. Az ily módon felvett összegeket R. Aranka a saját céljaira használta fel és sikkasztásának elpalástolása céljából, a felvett összegeket a bevételi naplóba nem vezette be. Vádolta az ügyészség R. Arankát még azzal is, hogy mint postamesternő a postára feladott részint zárt levelekből, részint nyitott levelezőlappokból, részint nyitott nyomtatvány küldeményekből álló idegen egyéneknek címzett levélposta küldeményt felbontotta és megsemmisítette. A nagyváradi igazgatóságtól kiküldött vizsgáló biztos a postahivatal kályhájában egész esomó ilyen megsemmisített levelet talált.

Hivatali sikkasztás büntette címén emelt vádat az aradi ügyészség R. Aranka ellen, akinek ügyében a törvényszék mai napra tüzte ki a főtárgyalást. A tárgyaláson Bittó József törvényszéki bíró elnökölt, a közvádat Kovács József dr. királyi ügyész képviselte, míg vádlott védelmét Révész Mór dr. ügyvéd látta el.

A vádlott tagadta, hogy ő akármely esetben is sikkasztást követett volna el. Szerinte legfeljebb kisebb természetű szabálytalanságokról, hiányokról lehet azó. A tárgyalás során kihallgatott nagyszámu tanuk megerőtlenítették a postamesternő elbárást és terhelőleg vallottak.

A tanuk kihallgatása után a bíróság a védő által hivatkozott bizonyítás kiegészítése végett a tárgyalást elnapolta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Izgatás az uri osztály ellen. Mult év március havában történt Seprősen, hogy Perr Miklós kissé ittas állapotban így fakadt ki egy gyülekezeten:

„Magyarországon a parasztnak nincsen törvény, csak az uraknak. A szegényt nyomja, tiporja a törvény, az urakat pedig védi. Nincs igazság csak Romániában, mert ott a földbirtokokat nem szabad haszonbérbe adni, csak a parasztnak, még pedig felibe. Erre a parasztnak kényszerítették az urakat, mert fellázdak és több földbirtokost legyilkoltak, ekkor a király kénytelen volt ezt a törvényt meghozni.”

Az aradi törvényszék a paraszti osztálynak az uri osztály ellen való izgatásáért egy havi államfogházra ítélte Perr Miklóst. Ma hirdették ki a tábla ítéletét, amelyvel a büntetést a tábla két havi fogházra emelte fel.

§ Bajok egy szövetség cégbejegyzése körül. Gurahoncon 1909. március 11-én Almay Olivér nagybirtokos elnöklete alatt tartott alakuló közgyűlésen megalakult a „Körösvölgyi gazdasági, kereskedelmi és ipari szövetség” 87 taggal, 1286, egyenként 100 korona értékű üzlet-részszel. A szövetség üzletkörébe a következő üzletágakat vette fel: 1. gazdasági, 2. biztosítási, 3. ipari, 4. kereskedelmi. Az aradi törvényszék Heller Mór dr. törvényszéki bíró előadása alapján elutasította a cégbejegyzés iránti kérelmet azzal az indoklással, hogy a szövetség olyan üzletágakat is bevont működése körébe, amelyre csak részvénytársaságok jogosultak. A nagyváradi ítéltábla ma leérkezett végzésével jóváhagyta a törvényszék végzését és azt helyesnek és a törvény szellemének megfelelőnek mondta ki.

§ Fogházból — pénzbüntetés. Az aradi kir. törvényszék ma újra tárgyalta Zima Tibor aradi szerkesztőnek egy sajtóperét, amely néhány év előtt Schmitt Sándor dr. ügyvéd panaszára indult meg s avval végződött, hogy a felsőbb bíróságok Zima Tibort nyolc napi fogházbüntetésre ítélték. Az elítélt szerkesztő ügyvédje, Sugár Jenő dr. utján perújítással élt s az ennek folytán ma délelőtt megtartott tárgyaláson a törvényszék az elsőfoku ítéleteket hatályon kívül helyezvén, a fogházbüntetést 120 korona pénzbüntetésre változtatta át.

TANÜGY.

(—) Felvétel a szövégi szakiskolába. A késmárki m. kir. állami szövégi szakiskolánál a beiratások szeptember hó 3-áig tartanak. Felvétetnek mindazok, akik 6 elemi iskolát vagy két polgári iskolát végeztek. Tandiját nem kell fizetni. A végzett tanulók magyarországi textilyárakban azonnal alkalmazást találnak havi 60—90 kor. kezdő fizetéssel. Közelebbi adatokkal az iskola igazgatósága szolgál.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 26.

Kínálat kedvező, vételkedv tartozkodó, 25 fillérrel olcsóbb árak. Elkelt 15 ezer mm.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909 auguszt.	7.80—7.51	7.60—7.81
Tengeri 1910. májusra	7.04—7.07	7.06—7.07
Buza 1910. áprilisra	13.45—13.46	13.46—13.47
Buza 1909. októberre	13.74—13.75	13.75—13.76
Rozs 1909. októberre	9.80—9.81	9.80—9.81
Zab 1909. októberre	7.60—7.61	7.61—7.65

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde üzlettelen.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Székudvari ismeretlen. Intelligens ember ilyen esetben a nevével ellátva valami okos cikket, ellenvéleményt próbál írni. De persze csak úgy, ha tud. Ha nem tud, akkor névtelen levelezőlapra izléstelenkedik. Ön az utóbit tette.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1909. július hó 27-én:

Tapolczai Dezső és Vendrei Ferenc bucsu-felléptével:

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Beyerlein Ferenc. Fordította: Zóráy Aladar.

SZEMÉLYEK:

Bannertiz	Ditrő Mór.	Helbig	Hunyady J.
Hoven	Delli Lajos.	Michalek	Tapolczai D.
Lauffen	Martoni R.	Spiess	Buda Denes.
Volkhart	Keszler Ede.	Klari	Harmath J.
Qneisz	Ványi Jenő.	Lehdenburg	Vendrei F.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 27-én, kedd:

1. Érdekes sakkjáték. Komikus. — 2. Kityamehely. Természet után. — 3. Két reches alak kacagató. — 4. Varázs szimfónia. Bohózat. — 5. Szudani csapatok. Természet után. — 6. A cigánylány boszúja. Dráma. — 7. A Durand család. Bohózat. — 8. Nápolyi boszu. Dráma. — 9. Kezdő e ezős. Komikus.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zsekkára játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.*

Limbek János és fia

első magy. kir. szab. ércokorsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Lovag dobrssi Kotz Jozsefné szül. Dill Jusztina, a maga és összes rokonai nevében fájdalomtelt szívvvel tudatja, hogy felejthetetlen szeretett férje

Lovag dobrssi Kotz József,
az Arad csanádi egyesült vasutak főmérnök-felügyelője,

1809. július hó 26-án reggeli 4 órakor, életének 54-ik évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

A drága halott földi maradványai f. hó 27-én kedden délután 5 órakor Ferdinánd-utcai 1/a. szám alatti gyászszobából fognak a római katolikus szertartás szerint beszenteltetni és ideiglenesen a felső temetőben lévő sírboltban, később a moldautheini családi sírboltba elszállítva örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért július hó 29-én délelőtt 1/8 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás emlékére!

Arad, 1909. július hó 26-án. 2772

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS
SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

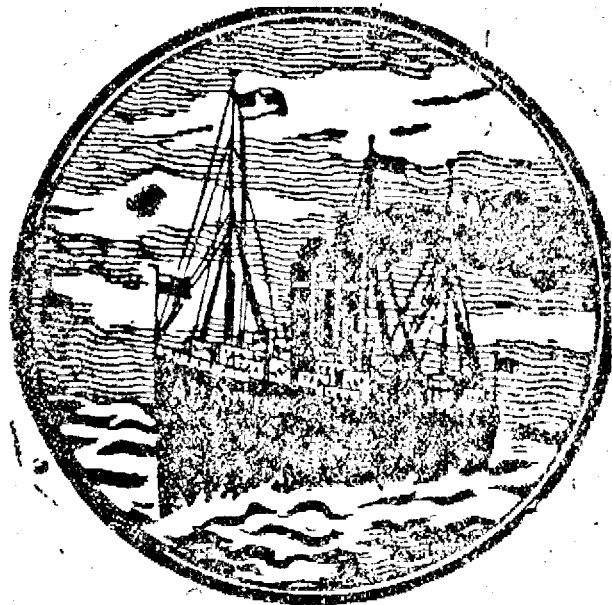
Atlantika

kávé és tea behozatalnál

kapható.

421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnaggyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

2761

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcseréltetnek

TELEFON 438.

TELEFON 438.

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiók posta mellett.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Részvényalírási felhívás.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnak 1909. évi július hó 25-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározatott, hogy az intézet részvénytőkéje 3750 darab 160 korona n. é. új részvény kibocsátása által 1.800,000 koronáról 2.400,000 koronára felemeltessék. Ezen határozat alapján ezennel a régi részvények birtokosainak a fentemlített 3750 darab részvényt a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre:

Három darab 160 korona n. é. ötöd részvény alapján egy darab új 160 korona n. é. és három darab 800 korona névértékű egész részvény alapján pedig öt darab új 160 korona n. é. részvényre az elővételi jog 1909. július 26-tól szeptember 30-ig bezárólag gyakorolható a régi részvényeknek az intézet pénztáránál (Aradon, Andrássy-tér 21. szám, I. emelet) való bemutatása mellett, mely alkalommal azon körülmény, hogy az illető részvény alapján az elővételi jog igénybe vétetett a részvényen „1909. évi elővételi jog gyakorolva“ lebélyegzéssel kitüntettetik. A részvényesek egyidejűleg azonfelül előjegyezhetnek szintén a fentebb említett határidőn belül az elővételi jog gyakorlása után még fennmaradó összes részvényekre és ezen előjegyzők közt az elővételi jog által igénybe nem vett részvények — részvényeik és az aláírások arányában — fognak kiosztatni.

1909. szeptember 30-án tul az elővételi jog gyakorlása nem érvényesíthető.

Az új 160 korona n. é. részvények átvételi árfolyama 200 koronában állapítatik meg, melyből 160 korona a részvénytőkére, 40 korona pedig — a kibocsátási költségek és adó levonása után — az általános tartalékalapra fog iratni.

A befizetések az intézet pénztáránál következőképen teljesítendőek:

50 korona az elővételi jog vagy előjegyzés gyakorlásánál,

50 korona 1909. szeptember 30-tól október 31-ig,

100 korona és a II. foku bélyegilleték 1909. szeptember 30-tól november 30-ig. Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidőn belül is befizetni.

Tuljegyzés esetén a kiosztás alá nem jutott részvényekre az előjegyzés alkalmával befizetett 50 korona 1909. október hó 10-től fog a befizetésről szóló elismervény ellenében az intézet pénztáránál visszafizettetni.

Az új 160 korona n. é. részvény csak a jövő 1910. évi nyereségben részesedik, azonban a befizetett 200 korona után a befizetés napjától 1909. évi december hó 31-ig számítandó 5%-os kamattal fog az ideiglenes részvény-elismervény beszolgáltatása ellenében 1910. évi január hó 1-től kezdve az intézet pénztáránál megtérítettetni.

A befizetésekről szóló elismervények ellen az új részvények 1910. január 1-től fognak ki szolgáltatni.

Amenyiben valamely részlet befizetése az esedékesség utolsó napján nem teljesítették, az alapszabályok 9. §-a értelmében az „Arad és Vidéke“, az „Aradi Közlöny“ és a „Függetlenség“ című lapokban a hátralékos részlet lefizetésére felhívás fog közzététetni és ha a közzétételt követő 45 nap után a hátralékos részlet be nem fizettetnek, az illető részvény megsemmisítettik, ahelyett pedig új részvény bocsátatik ki és a már befizetett részlet a tartalékalap javára esik.

A kitűzött határnapon be nem fizetett részlet után 6%-os késedelmi kamattal fizetendő.

Aradon, 1909. július hó 26-án.

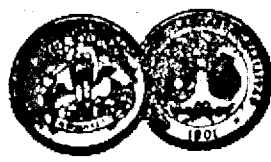
Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
igazgatósága.

Kramarovics József

börönd- és bördíszműáru üzlet
ARAD, SZABADSÁG TÉR 3. SZ.

Saját készítményű bördök mindenféle kivitelben, úgy kicsinybeni és nagybeni eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák és választékban. Javításokat jutányos áron eszközölöm.

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretségi híján.

házasúrsra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdaságré, kulcsárra, vinczellőre, kertészre, kulcsárra, gazdaságré, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszédőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, kocsit, lovat, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovátát használja.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemleket kivevők és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

28 éves önálló iparos

vagyok, jó menetelű üzletem van, elfoglaltságom miatt ezúton óhajtanék házasság céljából 22-25 éves hajadonnal vagy özvegygyel megismerkedni, akinek 5-6 ezer korona hozománya van. Arcképpel ellátott ajánlatokat e lap kiadóhivatalába. Titoktartás biztosítva. 44444. 2785

Sürgösen eladó magánlak.

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2679

Jömenetű,

régóta fennálló női kalaptüzet családi okból előnyös feltételek mellett azonnal átadó. Bővebbet Schneeweisz Mariska, Petrozsény. 2898

Finom, modern

háló, ebédlő, és egyéb butorok jutányos áron eladatnak. Cím: Sarkad Part-utca 4., Molnár Antal. 2740

Nagymennyiségű

amerikai faladák, deszkának is használható, olcsón eladó Kovács Soma és Társa cégnél Aradon. 5871

Fiafal kereskedősegéd

parasztrőfös és rövidáru szakmából, ki románul is beszél, 30 kor. kezdőfizetés és teljes ellátás mellett azonnal felvétetik Krausz Ignácnál, Tenke. 2703

A volt keményítőgyári épületben

Hajó-utca 1. sz., egy nagy raktárhelyiség azonnal kiadó! Ugyanott eladásra szánt nagymennyiségű használt fedélbádóg is van. Bővebbet: Éles Ármin üzletében. 2713

Nagyobb fizetéssel tanulót

felvesz: Rosenblüh H. és Társa divatkereskedése. 2738

Papirkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékban. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Aradon. Telefon 885. 262

Egy 50 éves férfi

izr. vallása, nőtlen, volt községi irnok, a ki gyorsan és jól számol, bármilyen szerény feltételek mellett is, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Felicitas Rose: Heideschulmeister, Zobeltitz: Die körbe des Herrn von Wildenberg, Ewers: Mit meinen Augen. Ingusz I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 178

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívül előnyös árban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Kereskedelmi iskolát végzett

fiatalember, könyvelési gyakoronokul helybeli részvénytársasághoz felvétetik. Ajánlatokat „Részvénytársaság” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 2744

Gyors és gépirónó

részvénytársasághoz azonnal felvétetik. aki a német nyelvben jártas, előnyben részesül. Ajánlatokat „Részvénytársaság” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 2743

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos.

192

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fluskolával szemben.)

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyitott

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,
női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

728-1909. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti ker. tvszéknek 1908. évi 141796. számú végzése következtében előbb dr. Kassai Ferenc budapesti, utóbb dr. Dobos Ignác lippai ügyvéd által képviselt Friss Zsigmond javára M. Radna községben 321. házszám alatt lakó végrehajtást szenvedett ellen 300 korona s jár. erejéig 1908. évi október hó 1-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 790 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: temetkezési cikkek, koporsók s a többi e szakba vágó tárgyak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m. radnai kir. járásbíró 1909. évi V. 454. sz. végzése folytán 300 korona tőkekövetelés, ennek 1908. évi október hó 25. napjától járó 6% kamattal, 1/2% váltó díj és eddig összesen 61 korona 60 f.-ben bírósági már megállapított költségek

erejéig végrehajtást szenvedett 321. házszám alatt lakásán leendő megtartására 1909. évi július hó 31. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt M. Radna, 1909. évi július hó 21. napján.

Koch Rezső,

2741 kir. bírósági kiküldött.

10442-1909. kh.

Pályázati hirdetmény.

Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 6768/167-1907. sz. alatt a kéményseprőipar gyakorlásáról alkotott s a kereskedelmi m. kir. ministerium által 67640-1908. sz. a. jóváhagyott szabályrendelet 2. §-ában felsorolt utcákból álló s üresedésben lévő 5-ik kéményseprő kerületre ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókot, hogy az említett szabályrendelet 1. §-a, illetve az ipartörvény, valamint a törvény végrehajtási rendelkezések megfelelő hatósági okmányokkal és bélyeggel felszerelt kérvényeiket 1909. augusztus hó 1-ső napjáig bezárólag Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalához címezve, ugyanott nyujtsák be, melyekkel igazolva kell hogy legyen:

1. Gyújtogatás, vagy tűzvész okozásáért büntetve nem voltak és a hatóság előtt mint kifogástalan magaviseletű, józan életű és megbízható egyének ismeretese, továbbá háztartásukban hány gondozás alatt álló családtagjuk van;
2. a kéményseprési iparban szabályszerű képesítéssel bírnak, szakbavágó munkával, mint segéddek hány évig működtek, vagy ha önálló iparosok, mióta folytatják a kéményseprői ipart.

Hiányosan felszerelt, vagy későn beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Azon folyamodó, ki a jelen pályázati hirdetményben megjelölt munkakerületet elnyeri, tartozik a kéményseprő kerület betöltése tárgyában hozandó iparhatósági véghatározat jogerőre emelkedése után a kerületet az alulírott hatóság által meghatározandó napon elfoglalni és az ott előforduló kéményseprési munkálatokat a hivatkozott kéményseprési szabályrendeletben megállapított díjazás mellett haladéktalanul megkezdni, de köteles a működés megkezdése előtt a vonatkozó iparrendelést kiváltani.

Arad, 1909. évi június hó 21-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.